БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

17-йил чиқиши.

№ 127 (4374)

26 ИЮНЬ ЖУМА 1970 йил,

Баҳоси 2 тийин.

СОВЕТ—ПОКИСТОН МУЗОКАРАЛАРИ

24 июнда Кремлда СССР Олий Совети Президиуми Раиси Н. В. Подгорний, СССР Министрлар Совети Раиси А. Н. Косигин билан Покистон Ислом Республикаси Президенти генерал Оға Муҳаммад Яхёхон ўртасидаги музокаралар давом эттирилди. Бу музокаралар самимий дўстона вазиятда ўтди.

(ТАСС).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети «1970 йилда хосил ўрим-йиғими ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлашни таъминлаш чоралари тўғрисида» карор кабул қилдилар.

Ҳосил ўрим-йиғимини ўз вақтида ва юқори сифатли қилиб ўтказиш, ҳосилни ҳеч нобуд қилмай қисқа муддатларда йиғиштириб олиш, дон ва деҳқончиликнинг бошқа маҳсулотларини харид қилиш планини тўла ва ошириб бажариш ҳамда уларнинг ташиб олиниши ва сақланишини таъминлаш мақсадида КПСС Марказий Комитети ва ССР Иттифоқи Министрлар Совети иттифоқдош республикаларнинг Компартиялари Марказий Комитетлари ва Министрлар Советларига. СССР Қишлоқ хўжалик министрлигига. СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигига. «Союзсельхозтехника»га. СССР Тайёрлаш министрлигига. СССР Озиқ-овқат саноати министрлигига. СССР Енгил саноат министрлигига, ўлка, область ва район партия комитетларига. автоном республикаларнинг Министрлар Советларига ва меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетлари. маҳаллий кишлоқ хўжалик органларига, колхоз ва совхозларнинг раҳбарларига колхозлар, совхозларни, тайёрлаш ва транспорт ташкилотларини 1970 йилда хосил ўрим-йиғими ва қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш олдидан ўз вақтида ҳозирлик кўришларини таъминлашни топширдилар.

СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги. «Союзсельхозтехника» ва Йўллар министрлигининг дон экинлари ҳосили ўрим-йиғимини жадаллаштириш мақсадида иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари билан келишиб, қандай шарт-шароит бўлишига қараб, 1970 йилнинг июль-августида кишлоқ хўжалиги эҳтиёжлари учун ажратилган фондлардан дон йиғиштириб оладиган комбайнларни етказиб бериш муддатларини ўзгартиришларига рухсат берилди.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари ва «Союзсельхозтехника». «Трансcельхозтехника» транспорт корхоналаридаги автоколонналарни 1970 йил ҳосилини йиғиштириб олишга тайёрлашлари. юк автомобилларини ҳар бир автомобилга икки шофер ҳисобидан хайдовчилар состави билан таъминлашлари, шунингдек зарур ремонт-техника воситалари билан таъминлашлари лозим.

«Союзсельхозтехника»нинг СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва иттифоқдош республикалар Министрлар Советлари билан келишиб, зарур ҳолларда «Транссельхозтехника» транспорт корхоналарининг автоколонналарини ҳосилни йиғиштириб олиш ва қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш учун бир иттифоқдош республикадан бошка иттифоқдош республикага юбориб туришига рухсат берилди.

Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги ҳамда бошка министрликлар 1970 йилда ажратилган фондлар ҳисобига кишлоқ хўжалик ўрим-йиғим машиналарини муддатидан илгари тайёрлаш ва кишлоқ хўжалигига етказиб беришни таъминлашлари лозим.

Тракторлар, автомобиллар, қишлоқ хўжалик машиналари ва экскаваторларнинг запас қисмларини тайёрловчи ва қишлоқ хўжалигига ҳамда сув хўжалигига етказиб берувчи министрликлар ва идораларга уларни муддатидан илгари жўнатишни таъминлаш, республикалар, ўлкалар ҳамда областларга запас қисмларни бир меъёрда етказиб беришга алоҳида эътибор қилиш топширилди.

1970 йилда ҳосилни йиғиштириб олиш учун колхозлар, совхозларга ва давлатга қарашли бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари ҳамда ғалла кабул қилиб олувчи корхоналарга қўшимча равишда машина, ускуналар, нефть маҳсулотлари ва материаллар ажратиб берилади.

Нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноати министрлигига ўрим-йиғим ишларини ўтказиш учун 1970 йилда қўшимча нефть маҳсулотлари ишлаб чиқариб, етказиб бериш топширилди.

СССР Госснабига ва иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалиги, қишлоқ қурилиши ғалла қабул қилиш ва тайёрлаш ташкилотлари эҳтиёжлари учун металл. бинокорлик материаллари, металл буюмлар ва ускуналар етказиб беришни таъминлаш топширилди.

Кузги экинлар учун ва ер хайдаш вақтида минерал ўғит ресурсларидан тағин ҳам тўлиқ фойдаланиш ҳамда норационал юк ташишни қисқартириш мақсадида СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги ва «Союзсельхозтехника»га иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари билан келишиб, зарур бўлган шароитларда иттифоқдош республикаларнинг 1971 йил биринчи ярмига мўлжалланган фондлари ҳисобига 1970 йил иккинчи ярмида ўғитларни муддатидан олдин етказиб бериб, минерал ўғит етказиб бериш планларига тегишли ўзгаришлар киритишга рухсат этилди.

Иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетлари билан Министрлар Советлари ва СССР Тайёрлаш министрлиги ғалла кабул қилиш корхоналарини 1970 йил ғалла ҳосилини кабул қилиб олишга ўз вақтида тайёрлаб қўйишлари, шу корхоналарда кўп юк ташувчи машиналар ва автопоездларда келтирилган донни тезрок тушириб олиш учун зарур тадбирларни кўриб, шу мақсадда автомобилларнинг юкини тушириб олувчи мавжуд ускуналарни реконструкция қилишлари ва янгиларини ўрнатишлари керак: ғалла кабул қилиш корхоналарининг технология-химия контроли бўлимларига зарур бўлган лаборантларни кабул қилиш, шу тарика дон сифатини ўз вақтида ва тўғри аниқлашни таъминлаш лозим.

Иттифоқдош республикалар Министрлар Советлари, СССР Қишлоқ қурилиши министрлиги. СССР Саноат қурилиши министрлиги. СССР Қурилиш министрлиги. СССР Оғир индустрия корхоналари қурилиши министрлиги ва СССР Тайёрлаш министрлиги 1970 йилги планда элеваторларни ва механизациялаштирилган дон омборларини ишга тушириш юзасидан берилган топшириқларнинг белгиланган муддатларда бажарилишини таъминлашлари керак.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига ҳамма корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг юк автомобиллари ва бортли автомобиль прицепларини хайдовчилари ва ремонт воситалари билан биргаликда (мазкур карорда белгиланган бир канча министрликлар ва идораларнинг автомобилларидан ташқари) 1970 йил ҳосилини ўриб-йиғиб олишга жалб этишга рухсат берилди.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига ҳосил ўрим-йиғимига жалб этиладиган автомобилларни автомобиль хўжаликларига, совхозларга. колхозларга бириктиб қўйиш тартибини ҳамда ана шу автомобиллардан автоколонналар ташкил этиш тартибини белгилаш, шунингдек автомобилларни запас кисмлар ва ремонт воситалари билан таъминлаш топширилди.

Юк автомобилларининг дон ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ташишда кечаю кундуз ишлашини ташкил этиш зарур. деб топилди. Шу мақсадда иттифоқдош республикалар ва автоном республикаларнинг Министрлар Советлари, ўлка ва область ижроия комитетлари ўрим-йиғимда банд бўлган ҳамма автомобилларни ҳар бир автомобилга икки шофер бўлишини мўлжаллаб. хайдовчилар состави билан таъминлашлари. зарур бўлиб қолган тақдирда халқ хўжалигининг бошқа тармоқларидаги шоферларни жалб қилишлари лозим.

Дон ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини, шунингдек силос массасини ташиб олишга командировка қилинадиган шоферлар, ремонт ишчилари, механиклар. автоколонна бошлиқлари ва автомобиль хўжаликларининг диспетчерларига асосий иш жойидаги ўртача иш ҳақининг 75 проценти миқдорида, лекин тариф ставкасидан кам бўлмаган иш ҳақи бутун командировка даврида сақлаб қолинади. Мазкур суммани ана шу ходимларнинг асосий иш жойидаги корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар ўз маблағлари ҳисобидан тўлайдилар. Шу муносабат билан командировкага юбориладиган ходимларга суткалик ҳақ ва квартира ҳақи тўланмайди.

Кўп юк ташиладиган автомобилларда ва прицепли автомобилларда (автопоездларда) 1970 йилги дон ҳосилини ва бошқа кишлоқ хўжалик маҳсулотларини ташишда ишлаётган шоферлар учун тариф ставкасининг 25 проценти миқдорида қўшимча мукофот белгиланди. Мукофот белгиланган иш вақти мобайнида смена топшириғини бажарган тақдирда ҳар бир сменадаги иш натижаларига қараб ёзилади.

Дон қабул қилиш муддатларини қисқартириш мақсадда РСФСР Министрлар Совети билан Қозоғистон ССР Министрлар Советига ғалла келтирила бошлаган пайтдан тортиб то 1970 йил 1 декабрига қадар кўрик ер районларидаги ғалла кабул қилиш пунктларида дон ортиш ва туширишда банд бўлган юкчи ишчиларнинг меҳнатига улар кунлик иш нормасини бажарган тақдирда 50 процент оширилган расценка билан ҳақ тўлаш ҳуқуқи берилди.

Дон ва дуккакли дон экинлари ҳосилини, кўп йиллик ўтлар уруғини, узун толали зиғир толасини ва силосбоп экинларни ўриб-йиғиб олувчи комбайнларда ишлаётган совхозларнинг ва бошқа давлат қишлоқ хўжалик корхоналарининг тракторчи-машинистлари ва комбайнчилари хўжаликда белгиланган мавсум нормасини бажариб, ҳосилни нес-нобуд қилмай юқори сифатли ўриб-йиғиб берганлиги учун уларга 2 центнердан тўрт центнергача миқдорда (текинга) дон беришга рухсат этилди.

Комбайн агрегатларининг бошқа ходимларига: тракторда ишловчи тракторчи-машинистга. комбайнда ишловчи комбайнчига ёзиладиган ғалла миқдорининг 80 проценти миқдорида. комбайнчининг ёрдамчиси ва шоферга ҳар бирига 70 процент ва дасталовчига 50 проценти миқдорида дон берилади. Шу билан бирга тракторчи-машинистларнинг. комбайнчиларнинг ва бошқа ходимларнинг хоҳишига қараб натура билан тўланадиган ҳақ унга тегишли доннинг қиймати миқдорида топшириш нархида пул билан алмаштирилиши мумкин.

Сибирь, Урал, Узоқ Шарқ хўжаликларида ва Қозоғистоннинг қўриқ районларида жаткаларда ишловчи тракторчи машинистлар ғаллани ўриб, ғарамлаб кетган тақдирда ҳар бир экин ҳосилини оммавий йиғиб олишнинг дастлабки етти кунда, бошқа районларда эса дастлабки беш кунда ҳосилга ва ўрим-йиғим шароитига қараб ҳосили йиғиб олинган ҳар гектар учун 0.5 килограммгача дон ва нўхат ўриш пайтида 1,5 килограммгача нўхат бериб турилсин.

Совхозлар ва бошқа давлат хўжаликлари томонидан белгиланган миқдорда дон бериш нормалари ва тартибини иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари кўрсатиб ўтилган доираларда белгилайдилар.

Совхозларнинг ва бошқа давлат қишлоқ хўжалик корхоналарининг директорларига 1970 йилда совхозларнинг доимий ишчиларига, шунингдек шу экинлар ҳосилини ўриб-йиғиб олишга жалб этилган ходимларга пландаги таннархи билан, лекин чакана нархлардан юқори бўлмаган нархда картошка. сабзавот, мева, узум ва бошқа маҳсулотларни иш ҳақи ҳисобига сотишга ижозат берилди.

Колхозларга совхозларнинг ва бошқа давлат қишлоқ хўжалик корхоналарининг ходимлари учун ушбу қарорда белгиланган рағбатлантириш чораларини қўллаш тавсия этилди.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига 1970 йилда республикалар, ўлкалар ва областларнинг ички ресурслари ҳисобидан хўжаликларнинг раҳбарлари билан келишиб шаҳарларнинг, ишчи посёлкалари ва кишлоқ аҳоли пунктларининг меҳнатга лаёқатли аҳолисини истисно тариқасида қишлоқ хўжалик ишларига ва ғалла қабул қилиш корхоналари ишига жалб этиш ҳуқуқи берилди.

Қишлоқ хўжалик ишларига ва ғалла қабул қилиш корхоналаридаги ишга ушбу қарорга биноан жалб этиладиган ишчи ва хизматчиларнинг асосий иш жойидаги ўртача ойлик иш ҳақининг 50 проценти сақлаб қолинади. Мазкур суммани ишчи ва хизматчиларнинг асосий иш жойидаги корхоналар ва ташкилотлар ўз маблағлари ҳисобига тўлайдилар. Шу муносабат билан қишлоқ хўжалик ишларига ва ғалла қабул қилиш корхоналаридаги ишга жалб этилган ишчилар ва хизматчиларга суткалик ҳақ ва квартира ҳақи тўланмайди.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига қишлоқ хўжалик ишларига ва ғалла қабул қилиш корхоналаридаги ишга жалб этилган аҳолининг меҳнатига ҳақ тўлаш ва уларнинг ишлаш жойига бориб келиш харажатларини тўлаш тартибини белгилаш топширилди.

РСФСР Министрлар Совети ва Қозоғистон ССР Министрлар Советига РСФСР билан Қозоғистоннинг қўриқ ер районларида ишлаш учун борувчи комбайнчилар, комбайнчи-механиклар, тракторчилар ҳамда лафетали жаткаларнинг машинистларига вақтинча ишлаш жойигача бориш ва қайтиш йўл кирасини ҳамда улар йўлда ўтказган вақт ва совхоз ёки колхозга етиб келинган дастлабки уч кун учун ўртача иш ҳақи тўлашга рухсат этилди (ўртача иш ҳақи асосий иш жойидаги сўнгги уч ой мобайнидаги иш ҳақи ҳисобидан берилади).

Совхозларда шу механизаторлар меҳнатига қўриқ ер совхозларида амалда бўлган нормалар ва расценкалар бўйича ҳақ тўланади.

Комбайнчилар, комбайнчи механиклар, тракторчилар ҳамда лафетали жатка машинистларининг асосий иш жойидаги ўртача иш ҳақининг 75 проценти сақланади. Корхона ва ташкилотлар шу пулни механизаторларнинг асосий иш жойидаги ўз маблағлари ҳисобига тўлайдилар ва иш ҳақи фондига киритилмайди. Шу муносабат билан командировка қилинаётган механизаторларга суткалик пул ва квартира ҳақи тўланмайди.

Бошқа районлардаги колхозлардан 1970 йилги ҳосилни йиғиштириб олиш учун РСФСР ва Қозоғистон ССРнинг қўриқ ер районларига командировка қилинган комбайнчилар, комбайнчи механиклар, тракторчилар, лафетали жатка машинистлари ва шоферларга, улар командировкага борган хўжаликлар суткалик пул ва квартира ҳақи ўрнига кунига 1 сўм 70 тийиндан пул тўлайдилар. Шу муносабат билан ушбу колхозчиларнинг асосий иш жойидаги ўртача иш ҳақи сақланмайди.

Командировка қилинган механизаторларга совхозлардаги мавжуд норма ва расценкаларга мувофик ҳақ тўлаш колхозларга тавсия этилди.

РСФСР Министрлар Совети ва Қозоғистон ССР Министрлар Советига РСФСР ва Қозоғистон ССРнинг қўриқ ер районларидаги ҳосилни ўриб-йиғишга келган ҳамда шу районларда комбайнда ишлаш мавсум нормасини бажарган комбайнчилар ва комбайнчиларнинг ёрдамчиларига давлат харид нархлари билан нақд пулга 10 центнерга қадар дон сотишни колхозлар, совхозлар ва бошқа давлат қишлоқ хўжалик корхоналарига рухсат ҳуқуқи берилди. Мавсум нормасини бажара олмаган комбайнчилар ва комбайнчи ёрдамчиларига эса дон совхоз директори ёки колхоз правлениесининг ихтиёрига кўра, комбайнда ишлаш мавсум нормаси қанчалик бажарилганлигига қараб камроқ сотилади.

1970 йилда СССР Тайёрлаш министрлигига РСФСР билан Қозоғистон ССРдаги қўриқ ер районларидаги ҳосил ўрим-йиғимига келган комбайнчилар ва комбайнчи ёрдамчиларидан улар ишлаб топган донни станция ва пристан ғалла қабул қилиш корхоналарига 1970 йилги ҳосил ўрим-йиғимида ишлаб топилган дон миқдори тўғрисида хўжаликлардан келтирилган справка бўйича ҳар бир кишидан 14 центнергача донни истисно тарзида қабул қилишга ва уларнинг доимий яшаш жойида шунча миқдордаги донни қайтариб беришга рухсат этилди.

Бу йил ғалла ва қандлавлаги ташишда икки смена ишлаётган (1 автомобилга икки ҳайдовчи), автомобилларнинг суткасига камида 20 соат бетўхтов ишлашини таъминлаган шоферларни тариф ставкасининг 20 проценти миқдорида қўшимча мукофотлашга. Сибирь, Урал, Қуйи ва Ўрта Волга районларида ҳамда Қозоғистон ССРнинг қўриқ ер районларида ғалла ташишда ишлаётган шоферларни тариф ставкасининг 40 проценти миқдорида мукофотлашга рухсат этилди. Мукофотлар суткалик топшириқ бажарилганлиги ҳамда автомобиль кейинги суткаларда ишлаш учун яроқли ҳолатда топширилганида суткалик иш натижаларига қараб берилади.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига 1970 йилда колхоз ва совхозларда иш айни қизиган пайтларда саноат, транспорт ва бошқа корхоналардан, муассаса ва ташкилотлардан улар учун белгиланган план топшириқларининг бажарилишига зарар етказмаган ҳолда тракторлар ва автобензовозларни ҳайдовчилари билан бирга, шунингдек тракторчи машинистлар ҳамда бошқа механизатор ва шоферларни жалб этишга рухсат қилинди.

(Давоми иккинчи бетда).

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТАТАРИСТОН ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИГА, ТАТАРИСТОН АВТОНОМ СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИГА, ТАТАРИСТОН АССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИГА

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, ССР Иттифоқи Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Татаристон ишчиларини, колхозчиларини, зиёлиларини, барча меҳнаткашларини шонли сана — Татаристон Автоном Совет Социалистик Республикаси ташкил топган куннинг эллик йиллиги ва республиканинг Октябрь Революцияси ордени билан мукофотланганлиги муносабати билан қизғин табриклайдилар ва муборакбод қиладилар.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси мамлакатимизнинг ҳамма халқлари қатори татар халқини ҳам социал ва миллий зулмдан озод қилди. Татаристон АССР ташкил этилишига алоқадор асосий ҳужжатларга Владимир Ильич Ленин имзо чеккан. В. И. Ленин республикадаги социал, иқтисодий ва маданий ўзгаришларга, янги турмуш қурилишига катта эътибор берди.

Татаристон меҳнаткашлари шонли революцион анъаналарни, жанговар ва меҳнат анъаналарини ардоқлаб сақламоқдалар ва кўпайтирмоқдалар. Улар Совет ҳокимиятини ўрнатиш ва мустаҳкамлаш учун олиб борилган қаҳрамонона курашда, дастлабки беш йилликлар йилларида. Улуғ Ватан урушининг оғир синовларида, урушдан кейинги даврда, социалистик ва коммунистик қурилишнинг ҳамма босқичларида Ватанга, партиямизга. коммунизм ишига чексиз содиқ эканликларини ўз ишлари билан исбот этдилар.

Ўтган ярим аср мобайнида, Коммунистик партиянинг доно раҳбарлигида, мамлакатимиздаги ҳамма халқларнинг қардошларча ёрдами ва яқин ҳамкорлиги туфайли Татаристон ўзининг асрий қолоқлигини тугатиб, юксак даражада ривожланган замонавий индустрия ва илғор социалистик қишлоқ хўжалигига эга бўлган республикага айланди. Саноат, айниқса унинг етакчи тармоқлари — нефть қазиб олиш, машинасозлик, энергетика, химия ва газ саноати жадал суръатлар билан ривожланиб бормоқда. Республика нефтчилари ўз мажбуриятларини муваффақиятли бажармоқдалар ва бу йил 100 миллион тонна нефть қазиб чиқарадилар. Қишлоқ хўжалигида туб ўзгаришлар рўй берди. Республика колхоз ва совхозлари дон, картошка, сабзавот ва чорвачилик маҳсулотлари етиштирувчи йирик хўжаликлар бўлиб қолди. Улар давлатга қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотиш планларини йил сайин ошириб бажармоқдалар.

Республикада ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар, халқ зиёлиларининг ажойиб кадрлари ўсиб етишди, маданият ва фанни, халқ маорифини, соғликни сақлашни ривожлантиришда, меҳнаткашларнинг моддий фаровонлигини оширишда катта муваффақиятларга эришилди. Татаристон меҳнаткашлари В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини коммунистик қурилишда катта-катта муваффақиятлар билан нишонладилар.

Татаристон Автоном Совет Социалистик Республикаси меҳнаткашлари моддий ва маънавий ҳаётининг гуллаб-яшнаганлиги ленинча миллий сиёсат тантанасининг, совет ижтимоий ва давлат тузуми афзалликларининг яққол далилидир.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, ССР Иттифоқи Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети қаттиқ ишонч билдириб айтадиларки, Татаристон АССР меҳнаткашлари область партия ташкилоти раҳбарлигида хўжалик ва маданий қурилишда, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш. беш йиллик планни муддатидан олдин бажариш учун курашда янгидан-янги муваффақиятларга эришадилар ва мамлакатимизнинг ҳамма халқлари билан биргаликда коммунистик қурилиш ишига ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшадилар.

Яшасин Татаристон Автоном Совет Социалистик Республикаси!

Яшасин Улуғ Ватанимиз — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи!

Яшасин совет халқини Ленин йўлидан коммунизм ғалабаси сари комил ишонч билан бошлаб бораётган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ. СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ. СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ТАТАРИСТОН АВТОНОМ СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИНИ ОКТЯБРЬ РЕВОЛЮЦИЯСИ ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Коммунистик қурилишда эришган муваффақиятлари учун ҳамда Татаристон АССР тузилганлигининг 50 йиллиги муносабати билан **Татаристон Автоном Совет Социалистик Республикаси Октябрь Революцияси** ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. ПОДГОРНИЙ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1970 йил 24 июнь.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ҒАЛЛА ЎРИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 25 ИЮНГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

1-стун — районлар, 2-стун — ўриладиган майдон, 3-стун — ўрилган майдон, 4-стун — планнинг бажарилиш проценти.

Оржоникидзе	490	359	73,3
Калинин	5351	3666	68,5
Оққўрғон	2095	1088	51,9
Урта Чирчиқ	26597	11472	43.1
Бўка	9492	3894	41,0
Бекобод	5746	2198	38,3
Янгийўл	10647	3630	34,1
Юқори Чирчиқ	22131	3012	13.6
Бўстонлиқ	9651	81	0,8
Область бўйича	92200	29400	31,9

ҒАЛЛА ТАЙЁРЛАШ ПЛАНИ БАЖАРИЛДИ

Калинин районидаги Охунбобоев номли совхоз коллективи давлатга дон топшириш йиллик планни муддатидан илгари ошириб бажардилар. Совхоз ғаллакорлари қабул пунктига пландаги 80 ўрнига 83 тонна дон етказиб бердилар.

Бундай ютуққа совхоз ғаллакорлари ўрим ишларини уюшқоқлик билан ташкил қилганликлари, янчилган донни пешма-пеш тозалаб, тайёрлов пунктларига етказиб берганликлари туфайли эришдилар.

Шунингдек, совхозда давлатга гўшт, жун топшириш ишлари ҳам яхши кетмоқда. Гўшт ва жун топшириш ярим йиллик планлари анча ошириб бажарилди. Бундан ташқари совхозда чорва моллари учун кўплаб дағал хашак тайёрланди ва бу иш ҳозирда ҳам давом этмоқда.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР 1969 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИНИНГ ИЖРОСИ ҲАҚИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети шу нарсани қайд қиладики, Ўзбекистон ССРнинг 1969 йилги Давлат бюджети даромадлар бўйича 2.943.841 минг сўм миқдорида ёки 101.4 процент ва харажатлар бўйича 2.910.880 минг сўм миқдорида ёки 100.3 процент қилиб бажарилган. Бюджетнинг даромадлар қисмини Қорақалпоғистон АССР, барча областлар, Тошкент шаҳри, ҳамма қишлоқ районлари ва шаҳарлар бажарганлар. 906 қишлоқ ва посёлка Советп бюджетнинг даромадлар қисмини тўла ва ортиғи билан бажарган. Бу эса халқ хўжалик планига, шунингдек Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қарорларига мувофиқ белгиланган барча чора-тадбирларни маблағ билан узлуксиз таъминлаш имконини берди.

Бироқ айрим министрликлар, идоралар, корхоналар ва ташкилотлар 1969 йилда бюджет олдидаги ўз мажбуриятларини бажармадилар. Етти хил саноат тармоғидан бюджетга оборот солиғи бўйича 13.2 миллион сўм кам маблағ топширилди, шу жумладан трикотаж саноати бўйича 4.1 миллион сўм, ёғ-мой саноати бўйича 2.9 миллион сўм маблағ кам берилди. Чакана товар обороти планининг бажарилмай қолиши натижасида оборот солиғи юзасидан анчагина суммалар бюджетга кам топширилган. Айни вақтда аҳолига 227 миллион сўмлик товар кам етказиб берилган.

Умуман республика бўйича фойдалардан тўловлар юзасидан белгиланган план 102.2 процент қилиб бажарилгани ҳолда, кўпгина министрликлар ва идоралар етарли жамғарма тўплай олмаганликлари натижасида фойдадан бюджетга тўловлар планларининг бажарилишини таъминлай олмаганлар. Қурилиш министрлиги бюджетга 5,6 миллион сўм, Автомобиль транспорти министрлиги — 4.7 миллион сўм. Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги — 2.1 миллион сўм, Гўшт ва сут саноати министрлиги — 2.1 миллион сўм, Алоқа министрлиги — 1.4 миллион сўм. Озиқ-овқат саноати министрлиги—1.3 миллион сўм, Қишлоқ қурилиши министрлиги эса 1,2 миллион сўм маблағни кам топширган.

Қурилиш министрлиги 20 миллион сўм миқдорида кам фойда олган, ўз кучлари билан амалга ошириладиган пудрат ишлари планини эса 94 процент бажариб, қурилиш ишлари қийматининг 7,2 миллион сўм қимматлашиб кетишига йўл қўйган. Қишлоқ қурилиши министрлиги 7,5 миллион сўм фойда олиш ўрнига 5 миллион сўм миқдорида зарар кўрган. 15 та қурилиш трестидан пудрат ишлари планини атиги 4 та трест бажарган, холос. Қурилишнинг таннархи пландагидан 7.8 миллион сўм ошиб кетган. Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги асосан қурилиш қийматини пасайтириш топшириқларини бажармаганлиги сабабли 7,9 миллион сўм кам фойда олган. Автомобиль транспорти министрлиги юк обороти автобусларда пассажир ташиш топшириқларини бажара олмай қолиб, автомобилларда юк ташиш таннархининг 10.5 миллион сўм миқдорида қимматлашиб кетишига йўл қўйган.

Озиқ-овқат саноати министрлиги жамғармалар планини 25 миллион сўмдан зиёдроқ миқдорда, Гўшт ва сут саноати министрлиги — 2.9 миллион сўм миқдорида. Алоқа министрлиги эса — 2.6 миллион сўм миқдорида кам бажарган.

Республикада 1969 йили 682 та саноат корхонаси янги системада ишлади. Бу корхоналарнинг асосий иш кўрсаткичлари янги системага ўтказилмаган корхоналарникига қараганда юқори бўлди. Бироқ, 136 корхона маҳсулотларни реализация қилиш топшириқларини 121 миллион сўм миқдорида бажара олмай қолди.

Қишлоқ хўжалиги министрлигига қарашли 98 совхоз тўла хўжалик ҳисоби асосида ишлади. Об-ҳаво шароити ниҳоятда кийин келганлигига қарамай, 41 та хўжалик пахта етиштириш ва давлатга сотиш топшириқларини тўла ва ошириб бажаришга муваффақ бўлди. Кўпгина хўжаликлар 1968 йилдагига қараганда анчагина кўп гўшт, сут, пилла ва қоракўл тери етиштирдилар. Шу билан бирга, тўла хўжалик ҳисобига ўтказилган совхозлар қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг асосий турларини етиштириш планларини бажармадилар. Бу совхозларда маҳсулотларнинг таннархи анчагина қимматлашиб кетишига йўл қўйилди. Натижада улар 22,2 миллион сўм кам фойда олдилар.

(Охири иккинчи бетда).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ VII СЕССИЯСИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР 1969 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИНИНГ ИЖРОСИ ҲАҚИДА

(Боши биринчи бетда).

Республикада саноат объектлари қурилишини чўзиб юбориш, янги ишга туширилган қувватларни сусткашлик билан ўзлаштириш ва мавжуд қувватлардан тўла фойдаланмаслик ҳоллари рўй берди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советига қарашли корхона ва ташкилотларда 1970 йилнинг 1 январига келиб нормативдан ташқари 154 миллион сўмлик товар-материал бойликлар қолдиғи борлиги аниқланди. Ўрнатилмаган ускуналар қиймати уларда 178 миллион сўмни ташкил қилди.

Кўпгина корхона ва ташкилотларнинг хўжалик-молиявий ишлари қониқарсиз бўлганлиги натижасида оборот маблағларининг етишмай қолишига йўл қўйилганки, 1970 йилнинг 1 январига келиб бу маблағлар 225,6 миллион сўмни ташкил қилган.

Айрим министрликлар ва идоралар капитал қурилишларни маблағ билан таъминлаш учун мўлжалланган ўз маблағларини топшириш планларини бажармадилар. Жумладан, Қишлоқ хўжалиги министрлиги бу маблағларни топшириш планини 12,7 миллион сўм, Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги — 7,4 миллион сўм, Химия саноати бошқармаси—6,2 миллион сўм, «Узглавводстрой» 2,9 миллион сўм миқдорида кам бажарган.

1969 йилда маориф ишлари ва мактабгача ёшдаги тарбия болалар муассасаларини таъминлаш учун бюджетдан ажратилган маблағлар тўла ўзлаштирилмай қолган. Гарчи болаларни боғча ва яслиларга жойлаштириш эҳтиёжи ҳали тўла-тўкис қондирилмаётган бўлсада, уларни мактабгача ёшдаги тарбия болалар муассасаларига қабул қилиш топшириғи республика бўйича бажарилмай, бу муассасаларга 30,2 минг бола кам қабул қилинган. Мактаб ўқувчилари сони бўйича белгиланган план бажарилмагани ҳолда, мактабларда пландан ташқари 661 та синфхона очилиб, бу синфларни таъминлаш учун 1,7 миллион сўмдан кўпроқ қўшимча маблағ сарфланган.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

1. Ўзбекистон ССРнинг 1969 йилги Давлат бюджети даромадлар бўйича 2.943.841 минг сўм миқдорида ва ҳаражатлар бўйича 2.910.880 минг сўм миқдорида, даромадлар ҳаражатлардан 32.961 минг сўм миқдорида ортиқ қилиб бажарилганлиги тўғрисидаги ҳисобот тасдиқлансин.

2. Ўзбекистон ССР министрликлари ва идоралари зиммасига қуйидаги вазифалар юклатилсин:

— министрликлар, идоралар, корхоналар ва ташкилотларнинг ходимлари халқ хўжалигини ривожлантириш Давлат планининг бу йилги топшириқларини ва бюджет олдидаги мажбуриятларини муваффақиятли бажаришга сафарбар этилсин. Амалий ишда КПСС Марказий Комитетининг декабрь (1969 йил) Пленуми қарорларига, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланишни яхшилаш ва халқ хўжалигида тежамкорлик режимини кучайтириш тўғрисида»ги Хатида олға сурилган вазифаларга қатъий амал қилиниб, бунда ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини кўпайтиришга қаратилган чора-тадбирларни амалга оширишга алоҳида эътибор берилсин;

— халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш, янги ишлаб чиқариш қувватларини ишга солишни тезлаштириш ва бу қувватларни жадалроқ ўзлаштириш ҳисобига бу товарларнинг сифати ва хилини яхшилаш, бракдан ва бекор туришлардан келиб чиқадиган нобудгарчиликларни йўқотиш, ишлаб чиқаришга комплекс механизация ва автоматизацияни жорий қилиш, иш вақтининг бекор кетишини тугатиш ва хом ашё, материаллар, ёқилғи ҳамда электр энергиясини анча тежамкорлик билан сарфлаш учун имкониятлар ахтариб топиш ишлари кучайтирилсин. Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ҳар томонлама кенгайтирилсин;

— ишлаб чиқаришга, қурилишга ва товар оборотига нормативдан ташқари товар-материал бойликларни максимал жалб этишга эришилсин;

— корхоналар ва хўжалик ташкилотлари раҳбарларининг ўз оборот маблағларини яхши сақлаш устидан жавобгарлиги оширилсин, бу маблағларнинг оборотда бўлишини тезлаштириш учун тегишли чоралар кўрилсин;

— планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтказилган корхоналарнинг иш натижалари систематик равишда ўрганиб борилсин, белгиланган миқдор ва хилдаги маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш планларининг, ишлаб чиқариш ва муомала харажатлари бўйича белгиланган топшириқларнинг, жамғарма планларининг бажарилишини таъминлашга қаратилган чора-тадбирлар кўрилсин;

— капитал қурилишларга ажратилаётган маблағлардан фойдаланиш самарадорлигини оширишга, молиявий ва моддий ресурсларини халқ хўжалигининг ишга тушириладиган ва энг муҳим объектларига тўплашга, қурилиш муддатларини қисқартиришга ҳамда ишлаб чиқариш қувватлари ва асосий фондларни ўз вақтида ишга туширишга қаратилган тадбирлар ишлаб чиқилсин ва амалга оширилсин;

— ўрнатилмаган ускуналар запасларини қисқартириш ҳисобига қурилишларда ички ресурсларни сафарбар қилиш топшириқларининг бажарилиши, шунингдек капитал қурилишларни маблағ билан таъминлаш учун мўлжалланган ўз маблағларини топшириш планининг бажарилиши устидан қатъий контроль ўрнатилсин;

— иш ҳақи фондларидан тўғри фойдаланиш таъминлансин, бунда командировка ва бошқа мақсадлар учун давлат маблағларини сарфлашда ортиқча харажатларга йўл қўйилмасин;

3. Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги, Соғлиқни сақлаш министрлиги, Маданият министрлиги, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, меҳнаткашлар депутатлари область Советлари ва Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетлари зиммасига:

— социал-маданий тадбирларни маблағ билан таъминлаш учун мўлжалланган бюджет маблағларидан тўғри фойдаланишга кўпроқ эътибор бериш;

— мактаблар, касалхоналар, болалар муассасалари шохобчаларини кенгайтириш планларининг бажарилиши устидан систематик контроль ўрнатиш;

— медицина ходимларининг ўриндошлик йўли билан ишлашлари юзасидан белгиланган тартибга қатъий риоя қилиниши учун зарур чоралар кўриш вазифаси юклатилсин.

4. Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, меҳнаткашлар депутатлари область Советлари ва Тошкент шаҳар Советининг ижроия комитетларига ҳар бир манба бўйича ва барча шаҳар, район, қишлоқ ҳамда посёлка Советларининг ижрокомлари томонидан бюджетнинг даромадлар қисми бажарилиши устидан доимий контроль қилиб бориш, давлат маблағларини тўғри ва тежаб-тергаб сарфлашга алоҳида эътибор бериш вазифаси топширилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.
1970 йил, 24 июнь, Тошкент шаҳри.

Депутат М. ҚОРИЕВ доклади юзасидан музокаралар

Депутат Ҳ. Х. ЯҲЁЕВ нутқи

Ўзбекистон ССР ички ишлар министри

Жиноятчилик билан кураш борасида партия, совет органлари, маъмурий органлар ва жамоатчилик катта иш олиб бормоқда, кейинги йилларда бу соҳада анчагина тажриба тўпланди. Бу ишларнинг ҳаммаси партия программасининг талабларини КПСС XXIII съездининг қарорларини ҳамда партия ва ҳукуматнинг бу масалага доир қарорларини бажаришга қаратилди.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг кўриб чиқиши учун ҳавола қилинган ахлоқ тузатиш-меҳнат кодексининг лойиҳаси республикамиз ҳаётида катта давлат ва сиёсий аҳамиятга эга. Кодекс лойиҳаси республика қонунларини янада такомиллаштириб берди. У ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ахлоқ тузатиш-меҳнат қонунлари асосларига ва жиноятчиликка қарши курашнинг ҳозирги шароитдаги вазифаларига батамом ва тўла равишда мувофиқдир. Бу кодекс лойиҳасида совет ахлоқ тузатиш-меҳнат сиёсатининг ленинча принциплари мустаҳкамланди ва янада ривожлантирилди.

Берилган жазони ижро этиш қилинган жиноят учун жазолашгина бўлиб қолмасдан, шу билан бирга ҳукм қилинганларни меҳнатга ҳалол муносабатда бўлиш, қонунларни аниқ ижро этиш ва социалистик жамият қоидаларини ҳурматлаш руҳида қайта тарбиялаб тузатадиган, ҳукм қилинганлар томонидан ҳам, шунингдек бошқа кишилар томонидан ҳам янги жиноятлар қилинишининг олдини оладиган, шунингдек жиноятчиликни таг-томири билан йўқотишга ёрдам берадиган чора бўлиши учун жазони ижро этиш тартибларини белгилашга лойиҳада катта эътибор берилган.

Жиноятчилик билан кураш олиб бораётган ҳамда ҳукм қилинганларни қайта тарбиялаб тузатиш вазифасини амалга ошираётган давлат органлари системасида ахлоқ тузатиш-меҳнат муассасаларининг аҳамияти катта. Республикамизда ахлоқ тузатиш-меҳнат муассасалари жиноий жазонинг ижро этилишини таъминлаб, ҳукм қилинганларни қайта тарбиялаб, тузатиш борасида катта иш олиб бормоқдалар, ҳукм қилинганларнинг ҳар қайсиси меҳнат асосига қурилган ҳалол турмушга қайтишига эришмоқдалар.

Жазодан озод қилинган кишиларга моддий ёрдам кўрсатишни кўзда тутиб, лойиҳага киритилган моддада совет ахлоқ тузатиш-меҳнат сиёсатининг инсонпарварлиги ўзининг ёрқин ифодасини топди.

Ҳозирги вақтда шаҳар ва район ижроия комитетларининг ички ишлар органларида махсус қисмлар тузилди ва уларнинг зиммасига озодликдан маҳрум этиш жойларидан бўшатилган кишиларни ҳисобга олиб ва контроль қилиб туриш, шунингдек уларни ишга жойлаштиришга амалий ёрдам бериш вазифаси юклатилди.

Ўзбекистон ССРнинг ахлоқ тузатиш-меҳнат қонунини қабул қилиш социалистик қонунчиликни янада мустаҳкамламоқ учун катта аҳамиятга эга бўлади ҳамда мамлакатимизда жиноятчиликни ва жиноятчилик туғдирадиган ҳамма сабабларни тугатиш тўғрисида партия программасидаги вазифаларни ҳал қилишга муҳим ҳисса бўлиб қўшилади.

(Қарсаклар).

Депутат Ш. АҲМАДАЛИЕВА нутқи

Тошкент шаҳар Киров район партия комитетининг биринчи секретари

Муҳокама қилинаётган ахлоқ тузатиш-меҳнат кодекси лойиҳасида ҳукм қилинганларни қайта тарбиялаб тузатувчи муассасаларнинг фаолиятини янада такомиллаштириш йўллари белгилаб берилган. Бу мақсадга тағин ҳам муваффақиятли эришмоқ учун ижтимоий-фойдали меҳнат, умумий таълим ва ҳунар-техника таълими ҳамда ахлоқ тузатиш, меҳнат жараёни қандай доирада ўтказилиши белгилаб берилган режим каби воситаларни қўллаш лойиҳада кўрсатиб ўтилган.

Янги кодексда ҳукм қилинганлар жазо муддатини ўтаётган чоғларида уларга нисбатан ахлоқ тузатиш-меҳнат орқали таъсир ўтказиш чоралари кўзда тутилган. Ҳукм қилинганларни мажбурий меҳнатга ва бошқа тарбиявий чора ва тадбирларни ўташга тортиш учун ҳуқуқий асос вужудга келтирилади.

Янги кодекс социалистик ҳуқуқнинг инсонпарварлик принциплари билан суғорилган. Янги кодексда жазолашнинг мақсади жисмоний азоб бериш эмаслиги ёки инсоний фазилатни камситиш эмаслиги кўрсатиб ўтилади.

Ахлоқ тузатиш-меҳнат кодекси лойиҳасида демократизация принципи ёрқин ифодаланган. Ҳукм қилинганларни қайта тарбиялашга совет жамоатчилигини кенг равишда тортиш ахлоқ тузатиш-меҳнат муассасалари фаолиятидаги мана шу принципларнинг биридир.

Қамоқ жойларидан бўшатилган ва ишга жойлаштирилган ишчилар жамоатчиликнинг назорати ва диққат-эътибори остида туриши лозим, нормал ҳаёт йўлидан вақтинча чиқиб қолган ва жамиятдан ажратиб қўйилган ҳар бир совет кишиси партия ва совет органларининг ҳар доим диққат-марказида туриши лозим деб лойиҳада тўғри кўрсатиб ўтилган.

Ҳукм қилинганларни қайта тарбиялаш, тузатиш йўлида олиб бораётган ишларимиз ҳуқуқий тартибларни бузиш ҳолларини қайд қилиш ва ҳисобга олиб боришдан иборат бўлиб қолмасдан, балки бизнинг бу ишимиз жамоатчиликнинг кенг доиралари билан биргаликда олиб борадиган ҳужумкор ишимиз бўлиши лозим. Шундагина бу иш ижобий натижалар беради, албатта.

Тошкент шаҳар меҳнаткашлар депутатлари Киров район Совети ижроия комитети ҳузуридаги кузатувчи комиссия ҳукм қилинганларни муддатидан олдин шартли равишда озод қилиш тўғрисидаги материалларни ўзининг мажлисларида кўриб чиқмоқда, уларни ишга жойлаштириш чораларини кўрмоқда.

Бундай гражданларнинг катта кўпчилиги ижтимоий-фойдали меҳнатга берилиб кетганлигини, қайта тарбияланиб тузалиш йўлига қатъий тушиб олганлигини ва ўзларига кўрсатилган ишончни шараф билан оқлаётганлигини қўлимизда бўлган маълумотлар кўрсатиб турибди.

Ўзбекистон ССРнинг ахлоқ тузатиш-меҳнат кодексини тасдиқлаш тўғрисидаги қонун қабул қилинсин, деган таклифни қўллаб-қувватлайман. **(Қарсаклар).**

Депутат Р. И. СОБОЛЬ нутқи

«Бухаранефтегаз» бирлашмасининг катта инженери

Биз муҳокама қилаётган ахлоқ тузатиш-меҳнат кодексида жазони ижро этиш ва ўташ, ахлоқ тузатиш-меҳнат муассасалари маъмуриятининг ҳуқуқлари ва бурчлари, ҳукм қилинганларни шу муассасаларда сақлаш режими, уларни меҳнатга жалб этишга тааллуқли масалаларнинг ҳаммаси, шунингдек ҳукм қилинганларни тарбиялаш ҳамда қайта тарбиялаш чоралари ва шу каби масалалар жуда равшан ёритиб берилган.

Ҳукм қилинганларни озодликдан маҳрум этиш жойларида ижтимоий-фойдали меҳнатга тортиш уларни тузатишнинг муҳим шартидир. Озодликдан маҳрум этилишга ҳукм қилинганларнинг олишига рухсат бериладиган посилкалар, передачалар, бандероллларнинг миқдори, шунингдек уларнинг қариндош-уруғлари ва бошқа кишилар билан учрашувига ахлоқ тузатиш-меҳнат муассасасининг ва шу муассасада ўрнатилган режимнинг турига қараб бериладиган рухсатнинг муддати тўғри тайинланган.

Ахлоқ тузатиш-меҳнат муассасаларида ҳукм қилинганларнинг феъл-атворига, меҳнатга ва ўқишга муносабатига, тайинлаб қўйилган режим талабларига риоя қилишларига қараб уларга нисбатан қўлланиладиган рағбатлантириш ва маъмурий жазо чоралари кодекс лойиҳасида кўрсатиб ўтилган. Бу чоралар ҳам ҳукм қилинганларни тузатишга ва қайта тарбиялашга ижобий таъсир ўтказади.

Ахлоқ тузатиш-меҳнат муассасаларининг фаолияти қонунда белгилаб қўйилганлиги бу муассасалар ишини пухта ташкил этишни таъминлайди. Шунинг учун ҳам биз кодекс лойиҳасини тўла равишда маъқуллаймиз.

Бу қонун лойиҳасини ишлаб чиқишда қатнашган юристлар ва барча ходимлар катта меҳнат қилганлигини қайд қилиб ўтиш керак. **(Қарсаклар).**

М. С. ВОСИҚОВА нутқи

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги юридик комиссия раиси

Ўзбекистон ССР ахлоқ тузатиш-меҳнат кодексининг лойиҳаси В. И. Лениннинг социалистик қонунчиликни такомиллаштириш ва мустаҳкамлаш тўғрисидаги таълимотига асосланиб ишлаб чиқилди. В. И Ленин партия сиёсати ва омманинг революцион ижодкорлигидан келиб чиқиб, меҳнаткашларнинг манфаатларини муҳофаза қилиш, уларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларини таъминлаш, шу билан бир вақтда бизнинг жамиятимизда шахс манфаатларидан ажратиб бўлмайдиган социалистик давлат манфаатларини сақлаш масалаларини қонунларда мустаҳкамлашни ҳар доим қонун чиқариш ишининг мазмунига асос қилиб олар эди.

Кодекс лойиҳаси ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикалар ахлоқ тузатиш-меҳнат қонунларининг асосларига тўла мувофиқ равишда ишлаб чиқилди. Умумиттифоқ қонунлари асосларининг нормалари кодекс лойиҳасига тўла равишда киритилди. Бундан ташқари, асосларда республиканинг қонунларни чиқариш компетенциясига киритилган нормалар ишлаб чиқилди ва кодекс лойиҳасига киритилди, шунингдек амалдаги қонунларнинг турмуш синовидан ўтган нормалари ҳам сақланиб қолди.

Кодекс лойиҳаси меҳнаткашлар кенг оммасини қонунчилик фаолиятига энг кўп даражада тортиш тўғрисида Ленин берган кўрсатмаларга мувофиқ ишлаб чиқилди.

Ўзбекистон ССРнинг ахлоқ тузатиш-меҳнат қонунлари жиноят учун берилган жазони ижро этишни таъминлаши лозим. Бу жазо қилинган жиноят эвазига берилган жазо бўлиб қолмасдан, шу билан бирга жиноятчиликни таг-томири билан йўқотишга ҳам ёрдам берадиган жазо бўлиши керак.

Кодекс лойиҳасида айтиб ўтилганидек, жазони ўташ режими, ижтимоий фойдали меҳнат, сиёсий-тарбиявий иш, умумий мажбурий ва профессионал техника таълими ҳукм қилинганларни қайта тарбиялаб тузатишнинг асосий воситаларидир.

Жазони ўташдан озод қилиш тартиби, озодликдан маҳрум этиш жойларидан озод қилинган кишиларга моддий ёрдам кўрсатиш ва уларни ишга жойлаштириш тартиби, бунинг учун керакли асослар ҳам кодекс лойиҳасида тайинлаб қўйилган. Жазони ўташдан озод қилинган кишиларни ишга жойлаштириш тўғрисида меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари берган фармойишлар корхона, муассаса ва ташкилотларнинг раҳбарлари учун мажбурий эканлиги қонунларимизда кўрсатиб ўтилган.

Ўзбекистон ССРнинг янги ахлоқ тузатиш-меҳнат кодексини қабул қилиш социалистик қонунчиликни ривожлантиришда, жиноятчилик билан кураш формалари ва методларини такомиллаштиришда ҳамда ижтимоий тартибни мустаҳкамлашда, Совет давлатининг ва гражданларнинг манфаатларини жиноятчиларнинг ҳамлаларидан саклаш ва муҳофаза қилишни таъминлашда, ҳукм қилинганларни қайта тарбиялаб тузатиш, жиноятчиликни туғдирувчи сабабларни таг-томири билан йўқотиш ишида янги босқич бўлади. **(Қарсаклар).**

Депутат Ф. Ғ. ЁҚУБОВ нутқи

Чирчиқ шаҳар партия комитетининг биринчи секретари

Ўзбекистон ССР ахлоқ тузатиш-меҳнат кодексининг республика Олий Совети сессиясига тақдим этилган лойиҳаси катта давлат ва сиёсий аҳамиятга эга. У ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ахлоқ тузатиш-меҳнат қонунлари асосларига батамом мос келади. Бу лойиҳани ишлаб чиқиш вақтида социалистик ҳуқуқ-тартибот посбонлигида турган ва туриши лозим бўлган маъмурий органларнинг иш тажрибаси, ҳуқуқ фанининг муваффақиятлари ҳисобга олинган.

Кодекснинг муҳокама этилаётган лойиҳаси хусусида бизда айрим таклифлар бор. Балоғатга етмаганларнинг ишлари билан шуғулланувчи кузатув комиссияларининг фаолияти, уларнинг вазифалари ва ҳуқуқлари шу комиссиялар тўғрисида қабул қилинган низомларда батафсил баён этиб берилганлиги сабабли бу нормаларни кодексда ҳам баён этиш мақсадга мувофиқ эмас. Тарбия-меҳнат колонияларида сақланаётган маҳкумларнинг ахлоқини тузатиш ва қайта тарбиялаш ишида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми тасдиқлаган тегишли Низом асосида иш кўрувчи жамоатчилик кенгашлари катта роль ўйнайди, бу нарса лойиҳанинг 132-моддасида тўғри кўрсатилган. Шу муносабат билан лойиҳадаги 133- ва 134-моддаларнинг зарурати йўқ.

Ўзбекистон ССР ахлоқ тузатиш-меҳнат кодексини ана шу тузатишларни ҳисобга олган ҳолда тасдиқлаш тўғрисида қонун қабул қилишни таклиф этаман. **(Қарсаклар).**

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

(Боши биринчи бетда).

Техникани ташиш ҳамда ўша ходимларнинг иш жойига бориши ва қайтиб келиши билан боғлиқ харажатларни шу ходимлар ва техникани колхоз ва совхозларга юборувчи корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар ўз маблағлари ҳисобига тўлашлари керак.

СССР Давлат банки, молиявий қийинчиликларга учраган айрим колхозлар, барча системалардаги совхозлар, наслчилик заводлари ва от заводлари, паррандачилик фабрикалари, СССР Қишлоқ хўжалиги министрлигининг, СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг ва «Союзсельхозтехника»нинг тажриба ва ўқув хўжаликларига, ғалла қабул қилиш корхоналари, «Сельхозтехника»нинг район ва районлараро бирлашмалари (бўлимлари), магазинлари ва базаларига эҳтиёт қисмлар, ремонт материаллари, нефть маҳсулотлари, машина-трактор парки ва юк автомобиллари ремонти ва техника хизмати ишлари, механизациялашган қишлоқ хўжалик ишларига ҳақ тўлаш учун уларнинг асосланган талабномасига мувофиқ истисно тарзида 1970 йилнинг 1 ноябригача қисқа муддатли қарз, шунингдек тўла хўжалик ҳисобига ўтказилган айрим колхоз ва давлат қишлоқ хўжалик корхоналарига СССР Давлат банкининг қарзлари бўйича боқимандалар бўлиш-бўлмаслигидан қатъи назар терим техникасига ҳақ тўлаш учун узоқ муддатли қарз бериш керак.

Йўллар министрлиги, РСФСР Дарё флоти министрлиги ва денгиз флоти министрлиги машина, ускуна, эҳтиёт қисмлар, автомобиль шиналари, металл прокат, ёғоч ва қурилиш материаллари, нефть маҳсулотлари, қурилиш конструкциялари, норуда материал ва бошқа материаллар ортиладиган вагонлар, кемалар ва контейнерларнинг план бўйича биринчи навбатда етказиб берилишини таъминлашлари ҳамда қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалигига, ғалла қабул қилиш корхоналарига, суғориш ва зах қочириш системалари қурилишига, элеваторларга, омухта ем корхоналарига, тегирмонларга ҳамда 1970 йилда ғалла ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш ва сақлашни таъминлаш билан боғланган объектларга юборилаётган юкли маршрутлар ва кемаларнинг темир йўл ва сув йўлларидаги ҳаракатини назорат қилиб туриши керак.

Пландагидан ташқари юк ташиш зарурати туғилганида шу юкларни ортиб жўнатиш учун министрликлар ва идоралар билан келишиб олинганига мувофиқ вагон, кема ва контейнерлар етказиб берилиши лозим.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги ҳамда касаба союзларининг тегишли республика советлари билан келишиб олган ҳолда қишлоқ районлари ёки район группаси учун, шунингдек областлар, ўлкалар ва автоном республикалар учун 1970 йилги ғалла ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ҳосилини йиғиб-териб олиш ва ташиш даврида пул мукофотлари билан бирга бериладиган кўчма Қизил байроқлар таъсис этиш вазифаси топширилди. Бу байроқлар автоколонналар ва бошқа транспорт бўлинмаларининг ҳар ўн кунлик иш якунларига қараб топшириб турилади. Иттифоқдош республикалар Министрлар Советларига «1970 йилги қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ҳосилини автомобилда ташиш аълочиси» деган фахрий унвон таъсис этиш ва уни область ижроия комитети, ўлка ижроия комитети, республика Министрлар Советининг ёрлиқлари билан бирга топшириш тавсия қилинди.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари, СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги, СССР Тайёрлаш министрлиги ва «Союзсельхозтехника» 1970 йилги ҳосилни йиғиб-териб олиш учун ажратилган моддий ресурсларнинг қатъий тежаб-тергаб сарфланишини таъминлашлари керак.

Иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетларига, ўлка, область, район партия комитетлари ҳамда саноат корхоналарининг партия ташкилотларига 1970 йилги қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилини йиғиштириб олишга тайёрлаш ва уни ўтказишда саноат корхоналари томонидан колхоз ва совхозларга оталиқ тарзида ёрдам беришни ташкил қилиш таклиф этилди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети шунга ишонч билдирадиларки, партия, совет, қишлоқ хўжалик, комсомол ва касаба союз ташкилотлари, колхозлар ва совхозлар 1970 йилда ғалла, техника экинлари ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил олиш учун ўрим-йиғимни нес-нобудсиз ўтказиш, керакли миқдорда ем-хашак тайёрлаб қўйиш, ғалла ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини давлатга сотиш планларини тўла ва ошириб бажариш учун ҳамма чораларни кўрадилар.

ЮГОСЛАВИЯЛИК ҲУРМАТЛИ МЕҲМОН ШАРАФИГА

Совет ҳукумати 24 июнда Катта Кремль саройида Югославия Социалистик Федератив Республикаси Иттифоқ ижроия вечасининг раиси Митя Рибичич шарафига зиёфат берди.

Дўст мамлакат бошлиғи билан бирга зиёфатда унга ҳамроҳ бўлиб келган расмий кишилар, шунингдек Югославия Социалистик Федератив Республикасининг СССРдаги элчиси Велько Мичунович бўлдилар.

Совет томонидан А. Н. Косигин, К. Т. Мазуров, Д. С. Полянский, К. Ф. Катушев ва бошқалар ҳозир бўлишди.

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин меҳмонларга мурожаат қилиб, нутқ сўзлади.

У социалистик Югославия қардош халқининг вакиллари бўлган М. Рибичични, барча югославиялик ўртоқларни Совет ҳукумати номидан самимий табриклади.

Совет ҳукумати, деди А. Н. Косигин, социалистик Югославия билан дўстона ҳамкорликни ривожлантириш ва мустаҳкамлаш йўлини изчиллик билан ўтказиб келмоқда. Бошқа социалистик мамлакатлар билан бўлган муносабатлар каби Югославия билан бўлган муносабатларимиз ҳам социалистик интернационализм, тенг ҳуқуқлилик, ўзаро ҳурмат, бир-бирининг ички ишларига аралашмасликдан иборат маркcча-ленинча принциплар негизига қурилмоқда. Совет Иттифоқи Югославия билан ўзининг муносабатларида бундан буён ҳам ана шу принципларга қатъият билан амал қилиш ниятидадир, чунки бу принциплар тузумимизнинг социалистик табиатига мос келади, халқаро муносабатларда социалистик демократизм ва интернационализм руҳини ифодалайди. Биз шунга аминмизки, ўзаро ҳамкорликдан ҳар иккала давлатимиз катта наф кўра олади ва ўз муносабатларини тағин ҳам мустаҳкамлай олади, ўзаро ишончни мустаҳкамлайди.

Шу ҳақда гапириш билан бирга биз айрим масалаларга қарашда ўртамизда муайян тафовутлар ҳали ҳам борлигини асло назардан қочирмаймиз. Бу гап илгари ҳам маълум эди, бинобарин, биз ленинчи коммунистлар бундан кўз юма олмаймиз. Аксинча, ҳамма масалаларни бевосита ва ўртоқларча муҳокама қилиш Совет-Югославия муносабатларини ривожлантиришга ҳалақит бераётган ҳамма тўсиқларни биргаликда куч-ғайрат сарфлаб йўқотишга олиб боради.

Башарти ҳар иккала томон ишонч ва ҳамкорликни мустаҳкамлашдан астойдил манфаатдор бўлса, Совет-Югославия муносабатлари шу муносабатларни ҳар томонлама ривожлантиришга ёрдам бермайдиган ҳамма иллатлардан халос бўлиши шубҳасиздир. Югославия халқини совет халқи билан бирлаштирадиган нарсалар кўп. Булар — тарихий дўстлик алоқалари, иккинчи жаҳон уруши йилларида фашизмга қарши биргаликда олиб борилган кураш, социал тузумнинг муштараклиги, тинчлик ва социализм учун кураш манфаатларидир. Ана шу омилларнинг ҳаммаси бирга қўшилиб, шундай бир мустаҳкам негизни ташкил этадики, Совет Иттифоқи билан Югославия ўртасидаги дўстона муносабатларни шу негизга таяниб муваффақиятли ривожлантириш мумкин. Бу фикр асло субъектив баҳо бўлмай, балки реал равишда таркиб топган аҳволнинг қайд этилишидир.

Бугун, деди сўзини давом эттириб А. Н. Косигин, биз ўз музокараларимизни бошладик. Шуни айта оламизки, ҳозирги вақтда Совет-Югославия муносабатлари сиёсий алоқаларнинг ривожланиши, иқтисодий, илмий-техникавий, маданий соҳалардаги ва бошқа соҳалардаги алоқаларни кенгайтириш билан аввалгига қараганда кўпроқ характерланади. Мамлакатларимизни янада яқинлаштириш йўлидаги куч-ғайратлар ўз самараларини бераётганлиги кўриниб турибди.

Биз бу ҳолатни жуда муҳим ҳолат деб ва иккала мамлакат ҳукуматлари зиммасига кўп нарса юклайдиган ҳолат деб биламиз. Югославия ва Совет Иттифоқи халқларининг манфаатлари йўлида, социализм ва тинчликнинг улуғ иши манфаатлари йўлида шундай қилмоқ кераки, натижада ҳамкорлигимиз кенгаядиган ва мустаҳкамланадиган бўлсин, бу ҳамкорлик тобора самарали формаларда ўз ифодасини топадиган бўлсин. Мен шуни айтиб ўтмоқчиманки, Совет ҳукумати ўз томонидан ҳамиша ана шунга интила беради.

Халқаро майдонда реакция кучлари билан тараққиёт кучлари ўртасида, уруш кучлари билан тинчлик кучлари ўртасида тўхтовсиз кураш давом этмоқда. Бу ўткир курашда биз ўз ўрнимизни, ўзимизнинг амалий ҳаракатларимизни ҳамиша синфий позицияларда туриб, социализм ва бутун жаҳон озодлик ҳаракати манфаатларини ҳимоя қилиш позицияларида туриб белгилаймиз. Бутун жамиятимизнинг раҳбар кучи бўлган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ана шу марксча-ленинча принципга оғишмай содиқ бўлиб қолади.

Реакция кучлари билан тараққиёт кучлари ўртасидаги, уруш кучлари билан тинчлик кучлари ўртасидаги курашда бир қанча муҳим туб проблемалар пайдо бўлиб қолди, инсониятнинг эртанги куни кўп жиҳатдан ана шу проблемаларнинг ҳал этилишига боғлиқ бўлади. Шу проблемалар орасида Европада хавфсизликни таъминлаш, Яқин Шарқ можаросини тинч йўл билан бартараф этиш, Ҳинди-Хитойдаги Америка агрессиясини тўхтатиш жуда катта аҳамиятга эга. Ҳозир тинчлик, тараққиёт ва социализм идеалларини азиз билувчи ҳамма кишилар ўз сафларини тағин ҳам маҳкамроқ жипслаштиришлари ва шу проблемаларнинг ҳал этилиши учун тағин ҳам активроқ кураш олиб боришлари лозим.

СССР билан Югославия Социалистик Федератив Республикасининг шу масалалардаги қарашлари бир-бирига яқинлигини ёки бир-бирига мос бўлиб тушаётганлигини биз мамнуният билан таъкидлаймиз, деди сўзини давом эттириб А. Н. Косигин. Бу гап Ҳинди-Хитой халқлари, араб мамлакатлари, Африка, Осиё ва Лотин Америкаси халқлари ҳаққоний ишини, уларнинг империализмга ва

(Давоми тўртинчи бетда).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ VII СЕССИЯСИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ РЕГЛАМЕНТИ ҲАҚИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси депутат Ё. С. НАСРИДДИНОВА доклади

Депутат ўртоқлар! Партиямиз ва унинг Марказий Комитети КПСС Программасида ва XXIII съезди қарорларида белгиланган йўлдан оғишмай бориб, совет социалистик демократиясини ривожлантиришга жуда катта аҳамият бериб келмоқда. Чунки совет социалистик демократияси кенг меҳнаткашлар оммасини давлат ва жамоат ишларини бошқаришга, коммунистик қурилиш суръатларини тезлаштириш учун курашга тортишнинг энг асосий шартларидан биридир.

Партиямиз бу йўлда амалга оширган чора-тадбирлар орасида меҳнаткашлар депутатлари Советларининг ролини, яъни экономика ва маданиятни юксалтириш, аҳолининг турмуш шароитларини ҳар томонлама яхшилаш вазифаларини бажаришга жавобгар бўлган тўла ҳуқуқли, ҳал қилувчи органларнинг ролини оширишга бевосита тааллуқли бўлган тадбирлар алоҳида муҳим ўрин тутади.

Меҳнаткашлар депутатлари Советлари фаолиятини ҳар томонлама кучайтириш манфаатлари унинг ташкилий иш форма ва усуллари ҳамиша давлатимиз тараққиётининг ҳозирги замон талабларига тўла мос бўлишини тақозо этади.

Бинобарин, қилинган ишларни ва орттирилган тажрибаларни чуқур умумлаштириш асосида бундан буён ҳам демократик анъаналаримизни тобора такомиллаштириб бориш, социалистик давлатни мустаҳкамлаш тадбирлари тўғрисида ўйлаб, бу тадбирларни изчиллик билан амалга ошириб бориш зарур. Республикамиз Олий Совети Президиуми томонидан ишлаб чиқилган ва Сизларнинг муҳокамангизга тақдим этилган Ўзбекистон ССР Олий Совети Регламенти лойиҳаси худди ана шу мақсадни кўзда тутади.

Шу пайтгача Ўзбекистон ССР Олий Совети тасдиқланган Регламентга эга эмас эди. Маълумки, Ўзбекистон ССР Конституциясида Олий Советнинг ва унинг Президиумининг компетенцияси ва асосий иш принциплари белгилаб берилган, холос. Давлат ҳокимиятининг олий органи ишини уюштиришга оид кўпгина масалалар эса, бизда қарор топган тажриба асосида, совет парламентида вужудга келган анъаналар асосида ҳал қилиниб келинди.

Эндиликда ССР Иттифоқи Конституцияси ва Ўзбекистон ССР Конституцияси ҳамда амалдаги қонунлар асосида Олий Совет иш тартибини, унинг органлари тузилиши ва фаолиятини, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва унинг Президиуми билан республика Министрлар Совети ҳамда Олий Советга ҳисобот берувчи бошқа органлар ўртасидаги ўзаро муносабатларни, депутатларнинг ҳуқуқ ва бурчларини, шунингдек Олий Совет ҳал қиладиган бошқа масалаларни аниқ ва пухта баён қилиб берувчи қонун акти қабул қилиш зарурати туғилди.

Мазкур Регламент лойиҳаси ана шундай ҳужжат ҳисобланади. Уни ишлаб чиқишда Ўзбекистон ССР Олий Советининг доимий комиссиялари, республика Министрлар Совети, министрликлари ва идоралари, юрист олимлар иштирок этдилар. Барча қимматли мулоҳаза ва таклифлар ҳисобга олинди.

Регламент лойиҳасининг асосий қоидалари ҳақида тўхталиб ўтишга ижозат бергайсиз. Регламент асосан ўн бобдан иборат бўлиб, унда Олий Совет сессияларини чақириш ва ўтказиш тартиби, қонунлар, қарорлар ва бошқа актларни қабул қилиш тартиби, халқ хўжалигини ривожлантириш Давлат плани ва Давлат бюджетини кўриб чиқиш ҳамда тасдиқлаш тартиби, Олий Совет Раиси ва унинг ўринбосарлари, Олий Совет Президиуми ва депутатларнинг иш фаолиятлари батафсил ифода қилинган.

Республика давлат ҳокимияти ваколатли олий органи фаолиятининг асосий ташкилий-ҳуқуқий формаси сессия бўлиб, бу сессияларда депутатлар давлат қурилиши, хўжалик ва социал-маданий қурилишнинг энг муҳим принципиал масалаларини коллегиал равишда кўриб чиқадилар. Регламент лойиҳасида сессияларни ўтказиш, қонун актларини қабул қилиш ва барча давлат, хўжалик органлари ҳамда республика гражданларининг ижро этиши мажбурий бўлган бошқа ҳужжатларни қабул қилиш тартиби аниқ белгилаб берилган.

Регламентда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Олий Советнинг навбатдаги сессиясини чақириш тўғрисидаги Фармонини депутатлар муҳокамасига киритиладиган масалаларни кўрсатган ҳолда сессия очилишидан 30 кун илгари матбуотда эълон қилиш каби мавжуд тажрибаси янада мустаҳкамланади. Тажриба кўрсатмоқдаки, сессия ўтказишда бундай кенг ошкоравийлик йўлини тутиш сессияларга актив тайёргарлик кўришга ёрдам бермоқда, депутатлар ишларнинг аҳволини олдиндан ўрганиб чиқиш ва муҳокамага қўйилган масалалар юзасидан ўз таклифлари ва мулоҳазаларини ўйлаб олиш имкониятига эга бўлмоқдалар. Олий Советнинг доимий комиссиялари ҳам ўз ишларини ана шу зайлда олиб бормоқдалар. Маълумки, бу комиссияларнинг сессияларга тайёргарлик кўриш тадбирларини амалга оширишдаги роли беқиёс даражада ортди.

Олий Совет Президиуми бўлажак сессияда қабул қилинадиган қонунлар, қарорлар ва бошқа актларнинг лойиҳаларини ҳамда улар юзасидан доимий комиссиялар берган хулосаларни, шунингдек сессияга тегишли бошқа материалларни депутатларга олдиндан бериб қўйиши зарур.

Регламентда сессияга таклиф қилинувчи кишилар доираси ҳам белгилаб берилган. Маслаҳат овози бериш ҳуқуқи билан сессияларда Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати бўлмаган баъзи бир ҳукумат аъзолари, суд, прокуратура ва республиканинг бошқа органлари раҳбарлари, жамоат ташкилотлари раҳбарлари, шунингдек СССР Олий Совети депутатлари, иттифоқ давлат ҳокимияти ва давлат идора органларининг вакиллари ҳам қатнашиши мумкин.

Олий Совет сессиялари ишини уюштиришда Оқсоқоллар Кенгаши катта роль ўйнайди. Оқсоқоллар Кенгаши мажлисларида Қорақалпоғистон АССР, ҳар бир область ва Тошкент шаҳридан сайланган ҳар ўн депутатдан биттадан вакил қатнашади. Оқсоқоллар Кенгаши мажлисларида, шунингдек Олий Совет Раиси ва унинг ўринбосарлари, Олий Совет Президиумининг Раиси ва унинг ўринбосарлари, Олий Совет Президиумининг Секретари ва аъзолари, Олий Совет доимий комиссияларининг раислари ҳам қатнашадилар.

Оқсоқоллар Кенгаши зиммасига катта вазифалар юклатилади. Олий Советнинг ҳар сессияси очилиши олдидан чақириладиган Оқсоқоллар Кенгаши мажлисларида сессиянинг кун тартиби ва бу сессияни ўтказиш тартибига доир масалалар олдиндан кўриб чиқилади. Ўзбекистон ССР Олий Совети томонидан сайланадиган ва тузиладиган органлар составига тавсия қилинадиган номзодлар тўғрисидаги таклифлар муҳокама қилинади.

Регламент лойиҳасида иш тартибига оид масалалар ҳам ўз аксини топган. Регламентда белгиланганидек, сессиянинг кун тартиби ва унга киритилган масалаларни муҳокама қилиш тартиби Олий Советнинг биринчи мажлисида тасдиқлаб олинади. Докладчиларни сессия муҳокамасига масала киритган Олий Совет Президиуми, Олий Советнинг доимий комиссиялари, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва бошқа давлат органлари ҳамда жамоат ташкилотлари тавсия этади. Қўшимча докладчиларни доимий комиссиялар, Олий Советнинг камида 30 кишидан иборат депутатлар группалари тавсия қилишлари мумкин.

Маълумки, ҳар сессияда Олий Совет мажлисларини ўтказиш регламенти тасдиқлаб олинар эди. Эндиликда Олий Совет Регламенти қабул қилиниши муносабати билан мажлислар регламентини ҳар гал тасдиқлаб олишга ҳожат қолмайди. Бундан буён доимий тартиб ўрнатилади. Башарти Олий Совет лозим топса, бу тартибни ўзгартиши мумкин. Бу янги тартибга кўра, доклад учун 1 соату 30 минутгача, қўшимча доклад учун 30 минутгача, докладчиларнинг якунловчи сўзи учун — 20 минутгача, қўшимча докладчиларнинг якунловчи сўзи учун 10 минутгача вақт берилади. Музокараларда чиқиб сўзлаш учун: биринчи марта — 15 минутгача, иккинчи марта — 5 минутгача, справкалар учун 5 минутгача вақт берилади.

Коллегиал орган ҳисобланган Олий Совет ўз муҳокамасига қўйилган масалалар юзасидан тегишли актлар қабул қилади. Бу актларни Олий Совет муҳокамасига киритиш ва тасдиқлаш тартиби Регламент лойиҳасининг учинчи бобида баён қилинган. Унда айтилишича, Олий Совет муҳокамасига қонун лойиҳаларини киритиш ҳуқуқи Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумига, Олий Советнинг доимий комиссиялари ва депутатларига, Ўзбекистон ССР Министрлар Советига ва Олий Судига, шунингдек жамоат ташкилотларининг республика органларига берилади.

Олий Совет республика Олий Совети Президиумини, Олий Советнинг доимий ва муваққат комиссияларини сайлаш, Ҳукумат тузиш, Олий Судни сайлаш, Олий Совет олдида жавобгар органлар составига ўзгартишлар киритиш тўғрисида, Олий Советга ҳисоб берадиган органлар составига ўзгартишлар киритиш ҳақидаги Фармонларни тасдиқлаш тўғрисида, шунингдек унинг олий ижрочилик, бошқарувчилик, контрол-назоратчилик фаолияти билан ҳамда маҳаллий Советларга раҳбарлик қилиш вазифаларини амалга ошириш билан боғлиқ бўлган бошқа масалалар юзасидан қарорлар қабул қилади.

Олий Совет томонидан қабул қилинадиган барча қонун актлари уларга оддий кўпчилик овоз берган тақдирда қабул қилинган ҳисобланади. Ўзбекистон ССР Конституцияси (Асосий Қонуни)га ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги қонунлар бундан мустасно бўлиб, улар учун Олий Совет депутатларининг учдан икки қисмидан кўпроғи овоз берган тақдирдагина бу қонунлар қабул қилинган ҳисобланади.

Қонун лойиҳалари моддама-модда, бўлим-бўлим қилиб ёки бутунича овозга қўйилади, буни Олий Советнинг ўзи ҳал қилади. Одатда қонун лойиҳалари очиқ овоз бериш йўли билан қабул қилинади. Бироқ айрим ҳолларда Олий Совет яширин овоз бериш тўғрисида қарорга келиши мумкин.

Башарти Олий Совет мақсадга мувофиқ деб топса, у қонун актларини тегишли докладни эшитмай ёки музокара ўтказмай овозга қўйиши мумкин.

Олий Совет қабул қиладиган барча қонун актларига Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси ва Секретари қўл қўяди. Лекин Олий Совет Президиуми составини ёки Президиум Раисини сайлаш тўғрисидаги қарор бундан мустаснодир. Бундай қарорлар Регламентда белгиланганидек, Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси томонидан имзоланиши лозим.

Ўзбекистон ССР Олий Совети қабул қилган барча қонун актлари матбуотда албатта ўзбек ва рус тилларида, Қорақалпоғистон АССРда эса қорақалпоқ тилида ҳам эълон қилиниши лозим.

Олий Совет томонидан қабул қилинадиган ҳужжатлар билан аҳолини кенг таништириш меҳнаткашлар депутатлари Советларига ҳамма ишни омма кўз олдида бажарадиган энг оммавий ташкилот деб берилган ленинча баҳодан келиб чиқади.

Ўзбекистон ССР Конституциясига мувофиқ, Олий Советнинг энг муҳим функцияларидан бири республика халқ хўжалигини ривожлантириш Давлат плани ва Давлат бюджетини тасдиқлаш, шунингдек уларнинг ижроси тўғрисидаги ҳисоботларни муҳокама қилишдан иборатдир. Регламент лойиҳасида бу масалаларни ҳал этишнинг амалдаги тажрибаси янада мустаҳкамланган. Айни вақтда бу хусусда муҳим қўшимчалар ҳам бор. Эндиликда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети бюджетнинг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни Олий Совет Президиумига келаси йилнинг 15 майидан кечикмай топшириши зарур. Республика халқ хўжалигини ривожлантириш Давлат плани ва Давлат бюджети аввало Олий Советнинг доимий комиссиялари томонидан кўриб чиқилиши ва улар юзасидан комиссиялар ўз хулосаларини беришлари лозим.

План ва бюджетни ишлаб чиқиш ишларига кўпчилик депутатларни, халқ хўжалиги мутахассисларини, маданият ходимларини тортиш саноат ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини кўпайтиришнинг қўшимча резервларини тўлароқ ахтариб топишга, меҳнаткашларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилашга имкон беради.

Давлат ҳокимиятимиз органларининг характерли хусусияти шундаки, қонун ва қарорларни шу органларнинг ўзлари қабул қиладилар ва уларнинг ижросини ҳам ўзлари ташкил этадилар. Бунда ишнинг муваффақиятли бўлиши барча депутатларнинг ташаббусига, ғайрат билан ишлашига, ташкилотчилик ҳаракатига боғлиқ. Депутатларга бўлган талаб ҳам тобора ортиб бормоқда. КПСС Программасида айтилганидек, Советларнинг ҳар бир депутати давлат фаолиятида актив қатнашиши ва муайян ишни бажариши керак.

Регламент лойиҳасида Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатларининг вазифалари ва иш тартиби кўрсатиб берилган. Депутат партия директиваларини, Олий Совет қабул қилган қонунлар, қарорлар ва бошқа актларни актив равишда амалга оширишга, сайловчилар наказларининг, Олий Совет ва унинг Президиуми топшириқларининг муваффақиятли бажарилишига эришишга, Олий Совет органлари ишида фаол қатнашишга даъват қилинган.

Ҳар бир депутат ўз сайлов округи билан мустаҳкам алоқада бўлиши, ўз сайловчилари билан мунтазам учрашиб туриши ва йилига камида бир марта ўз ишларидан ва умуман Олий Совет ишларидан ҳисобот бериши зарур.

Ўз зиммасига юклатилган вазифаларни муваффақиятли бажариш учун депутатга жуда катта ҳуқуқлар берилган. У тегишли корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар ишларини текшириш, мазкур корхона, муассаса ва ташкилотлар раҳбарларидан зарур материаллар талаб қилиб олиш, шунингдек маҳаллий Советларнинг ижроия комитетларига ўз таклифларини киритиш ҳуқуқига эгадир.

Халқ сайлаб қўйган депутатлар Олий Совет сессиясида Ўзбекистон ССР ҳукуматига, министрларга ва республика органларининг раҳбарларига тегишли сўров билан мурожаат қилиш ҳуқуқига ҳам эгадирлар. Депутатларнинг сўровларига сессиянинг ўзида жавоб берилиши лозим. Олий Совет депутатлар сўровлари юзасидан берилган жавоблар бўйича тегишли қарор қабул қилади.

Депутатлар турли масалалар юзасидан мурожаат қилган корхона, ташкилот, колхоз ва совхозларнинг, шунингдек республика органларининг раҳбарлари беш кунлик муддат ичида уларга жавоб беришлари шарт. Депутатларнинг сессияларда айтган таклиф ва мулоҳазалари юзасидан кўрилган чора-тадбирлар ҳақида ҳам уларни хабардор қилиш лозим.

Депутат Советда ва унинг органларида ишлаган вақтида маоши сақланган ҳолда асосий ишидан озод қилиб қўйилади, унга республика доирасида темирйўл, сув, ҳаво транспорти ва шаҳарлараро автомобиль транспортида бепул юриш ҳуқуқи берилади.

Регламентнинг 71-моддасида депутатнинг дахлсизлик ҳуқуқи кўрсатилади. Депутат Ўзбекистон ССР Олий Советининг розилигисиз, сессиялар ўртасидаги даврда эса — Олий Совет Президиумининг розилигисиз суд жавобгарлигига тортилиши ёки қамоққа олиниши мумкин эмас. Депутат, шунингдек, Олий Совет ёки унинг Президиуми розилигисиз, маъмурият ташаббуси билан ишдан бўшатилиши ёки колхоздан чиқарилиши мумкин эмас.

Депутат доимий истиқомат қилиш учун ўз округ доирасидан узоққа чиқиб кетса ёки бирон-бир сабаб орқасида ўз сайловчилари билан алоқа боғлай олмаса ва депутатлик вазифаларини бажариш имконига эга бўлмаса, у ҳолда ўз депутатлик ваколатини зиммасидан соқит қилиш тўғрисида Ўзбекистон ССР Олий Советига ариза бериши мумкин. Агарда Олий Совет депутатнинг далилларини асосли деб топса, унинг аризасини маълумотга олади ва Олий Совет Президиумига мазкур округда янги сайлов ўтказишни топширади. Сайловчилар Советда ўз вакиллари сифатида шундай депутатга эга бўлишлари керакки, бу депутат улар билан доимий алоқа боғлаб турсин ва катта давлат ишини олиб борсин.

Регламент лойиҳасида депутатларга уларни сайлаган кишилар олдида жавобгарлик ҳиссини сезиш тўғрисида эслатиб ўтилган. Масалан, 73-моддада айтилишича, ўз сайловчилари ишончини оқламаган депутат, Ўзбекистон ССР қонунларига мувофиқ, шу сайловчиларнинг қарори билан чақириб олиниши мумкин.

Барча депутатларнинг активлигини оширмоқ, уларнинг Советда доимо ташкилотчилик ишлари олиб боришларига, ҳамма ишга давлат нуқтаи назаридан ёндошишларига, аҳолининг ўсиб бораётган талаб ва эҳтиёжларини ҳар томонлама қондириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилишларига эришмоқ керак.

Регламент лойиҳасининг олтинчи бобида Ўзбекистон ССР Олий Совети Раиси ва унинг ўринбосарлари ҳуқуқ доираси ойдинлаштириб берилган. Улар ҳар бир янги чақириқ Олий Советнинг биринчи сессиясида Оқсоқоллар Кенгаши ёки составида камида 30 киши бўлган депутатлар группаси таклифи билан сайланадилар ва Олий Советга ҳисоб берадиган органлар составига киришлари мумкин эмас.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси Олий Совет мажлисларига раҳбарлик қилади ва унинг ички тартиботини бошқаради, мажлисларда депутатлар кворуми бор — йўқлигини текширади, депутатлар берган сўровларни, ёзма берилган саволларни, шахсий аризаларни, справкалар ва бошқа ҳужжатларни ўқиб эшиттиради, масалаларни овозга қўяди ва унинг натижаларини эълон қилади. Олий Советнинг ишлари тўғрисидаги информацион ахборотлар текстини тасдиқлайди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Раисига чет давлатлар парламентлари ва бошқа органлари билан, шунингдек ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР давлат органлари ва жамоат ташкилотлари билан бўлган алоқаларда Ўзбекистон ССР Олий Совети номидан вакиллик қилиш юзасидан ҳам юксак вазифалар юклатилади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети доимий комиссиялари тўғрисида махсус Низом борлигини эътиборга олиб, Регламент лойиҳасида бу комиссияларни сайлаш ва уларнинг ишларини уюштириш тартибига оид асосий моментлар берилган, холос. Доимий комиссияларни тузиш тартиби, улар ҳал қиладиган масалалар, бу комиссияларнинг функциялари, ҳуқуқ ва бурчлари Низомда равшан кўрсатиб берилган.

Депутат ўртоқлар! Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ўз фаолиятида унинг ваколатлари қисқача баён қилиб берилган Ўзбекистон ССР Конституциясининг 30-моддасига амал қилади. Лекин ҳозирги ҳаёт, тобора ортиб бораётган талаблар, кундалик тажриба республикамизда Олий Совет сессиялари ўртасидаги даврда давлат ҳокимиятини амалга оширувчи Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ишлари ҳақида батафсил тушунча беришни тақозо этади.

Аввало, Олий Совет Президиуми томонидан қабул қилинадиган ҳужжатлар тўғрисида икки оғиз сўз. Шуни таъкидлаб ўтиш кераккки, Президиум қандай масалалар юзасидан тегишли ҳужжатлар қабул қилиши шу пайтгача биронта қонун актида кўрсатилмаган эди.

Регламентнинг 86-моддасида белгилаб қўйилганидек, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Фармонлар чиқаради, қарорлар, мурожаатлар, баёнотлар ва бошқа актлар қабул қилади. Ўзбекистон ССР Олий Совети компетенциясига доир масалалар юзасидан Президиум қабул қилган Фармонлар Олий Совет тасдиқига киритилади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Олий Советни чақириш тўғрисида, маъмурий-территориал бўлиниш ҳақида, республика Олий Совети ва маҳаллий Советларига сайлов ўтказиш тўғрисида, район (шаҳар) халқ судларини ва халқ маслаҳатчиларини сайлаш, сайлов округлари тузиш ва бир қатор сайлов комиссияларини тасдиқлаш ҳақида, Низомларни тасдиқлаш, қонун актларини амалга киритиш ва ўз кучини йўқотган деб ҳисоблаш ҳақида, мукофотлаш ва фахрий унвонлар бериш тўғрисида, суд органлари томонидан ҳукм қилинган шахсларни афв этиш тўғрисида ва ўз компетенциясига кирадиган бошқа масалалар юзасидан фармонлар чиқаради.

Ўзбекистон ССР Олий Советига бўлиб ўтган навбатдаги сайловдан кейин Президиум ўз ваколатини то Олий Советнинг янги Президиуми сайлангунча сақлайди.

Регламентнинг сўнгги бобларида Ўзбекистон ССР ҳукумати — Министрлар Советини тузиш ва Ўзбекистон ССР Олий Судини сайлаш тартиби баён қилинади ва Олий Совет олдида бу органларнинг масъулиятини ошириш зарурлиги тўғрисида КПСС XXIII съезди берган кўрсатмаларга мувофиқ уларнинг Ўзбекистон ССР Олий Совети ҳамда унинг Президиуми билан ўзаро муносабатлари кўрсатиб берилади.

Ўзбекистон ССР ҳукумати Олий Совет томонидан тузилади ва унга ҳисоб бериб туради. Янги чақириқ Олий Советнинг ҳар галги биринчи сессиясида республика ҳукумати ўз ваколатларини зиммасидан соқит қилади. Олий Совет ҳукуматнинг фаолияти тўғрисида қарор қабул қилади. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисини тайинлаб, унга ҳукуматнинг янги составини ҳақида ўз таклифини киритишни топширади. Олий Совет ҳукуматнинг янги составини очиқ овоз бериш йўли билан тасдиқлайди.

Ўзбекистон ССР Олий Суди беш йил муддатга сайланиб Олий Советга, сессиялар ўртасидаги даврда эса — Олий Совет Президиумига ҳисоб беради.

Олий Суднинг ваколат муддати сессиялар ўртасидаги даврда тугаганда Олий Совет Президиуми унинг ваколатини кўпи билан Ўзбекистон ССР Олий Советининг навбатдаги сессиясигача бўлган муддатга узайтириши мумкин. Сессиялар ўртасидаги даврда Ўзбекистон ССР Олий Суди Раисининг, Раис ўринбосарларининг, аъзолари ва халқ маслаҳатчиларининг ўрни бўшаб қолган тақдирда, Олий Совет Президиуми янги кишиларга Олий Суднинг Раиси, Раис ўринбосарлари, аъзолари ва халқ маслаҳатчилари вазифасини бажариб туришга руҳсат беради ва бу кишилар кейин Олий Совет сессиясида тасдиқланади.

Депутат ўртоқлар! СССР Олий Советига яқинда бўлиб ўтган сайлов юксак ватанпарварлик вазиятида ўтди, партия билан халқнинг бузилмас бирлигининг ёрқин намойиши, коммунистлар билан партиясизлар блокининг, совет демократияси ҳаётий кучининг янги тантанаси бўлди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош Секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежнев Москва шаҳар Бауман сайлов округи сайловчилари олдида сўзлаган нутқида таъкидлаб ўтдики, партия социалистик демократияни коммунизмга томон муваффақиятли ҳаракатимизнинг муҳим шарти деб билади. Советларнинг роли ва аҳамиятини янада юксак даражага кўтариш тўғрисида ҳар бир депутатнинг ҳамиша совет тузумимиз, замонамиз ўз олдига қўяётган юксак талаблар даражасида бўлиши тўғрисида бундан буён ҳам ғамхўрлик қилади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Регламентининг лойиҳаси катта аҳамиятга эга ҳужжат бўлиб, унинг қабул қилиниши совет демократизми принципларининг, социалистик давлатимизнинг янада ривожланишидан далолат беради.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ушбу Регламент лойиҳасини мазкур сессия тасдиқига ҳавола қилар экан, у маъқулланади деб ишонч билдиради.

Янги акт бўлмиш бу Регламентнинг қабул қилиниши Олий Совет, унинг органлари ва депутатлари зиммасига ундаги барча талабларни амалга ошириш учун юксак масъулият юклайди.

Олий Советнинг Ўзбекистон ССР меҳнаткашлари олдида турган коммунистик қурилиш вазифаларини амалга оширишга қаратилган бутун фаолиятини кучайтиришда ушбу Регламент муҳим сафарбарлик ролини ўйнашига ҳеч қандай шубҳа йўқ ва бунга ишончимиз комил. **(Қарсаклар).**

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНЛАРИНИ ТАСДИҚЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари депутат Р. САХИБОЕВ доклади

Депутат ўртоқлар!

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми еттинчи чақириқ Олий Советнинг олтинчи сессияси билан ҳозирги сессияси ўртасидаги давр мобайнида бир қатор Фармонлар қабул қилдики, бу Фармонлар Ўзбекистон ССР Конституцияси талабларига мувофиқ республика Олий Советининг тасдиқига киритилади. Сизларга ана шу Фармонлар ҳақида доклад қилиш менга топширилди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети тақдимига биноан, давлат бошқарув органлари системасида баъзи ўзгаришлар ясалди.

Чунончи, 1970 йил 6 январда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми «Ўзбекистон ССР меҳнаткашлар депутатлари район Советлари ижроия комитетларининг қишлоқ хўжалиги бошқармаларини тузиш тўғрисида» Фармон қабул қилди. Бу Фармон чиққунга қадар район қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармалари меҳнаткашлар депутатлари район Советлари ҳамда уларнинг ижроия комитетлари қарамоғида эмас эди, натижада эса район Советлари ва уларнинг ижроия комитетлари бу бошқармаларнинг фаолиятига бевосита таъсир кўрсата олмас ва улар ишини қилиб, йўлга солиб тура олмас эдилар.

Қабул қилинган мазкур Фармонга биноан янги тузилган район қишлоқ хўжалик бошқармалари ўз фаолиятида меҳнаткашлар депутатлари район Советлари билан уларнинг ижроия комитетларига ҳам, юқори турувчи қишлоқ хўжалик органига ҳам бўйсунадиган бўлдилар.

Нарх белгилаш ишига раҳбарликни кучайтириш, баҳо сиёсати бирлигини ва бу соҳада давлат интизоми бўлишини таъминлаш мақсадида СССР Олий Совети Президиумининг «СССР Госплани ҳузуридаги Баҳолар давлат комитетини СССР Министрлар Советининг иттифоқ — республика Баҳолар давлат комитетига айлантириш тўғрисида» чиқарган Фармонига мувофиқ, республикамиз Олий Совети Президиуми ҳам 1970 йил 16 январда «Ўзбекистон ССР Госплани ҳузуридаги Баҳолар давлат комитетини Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Баҳолар иттифоқ-республика давлат комитетига айлантириш тўғрисида» Фармон қабул қилди.

1970 йил 30 январда эса Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми «Меҳнаткашлар депутатлари область Советлари ва Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетлари план комиссияларининг баҳолар бўлимлари (группалари)ни меҳнаткашлар депутатлари область Советлари ва Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетларининг баҳолар бўлимларига айлантириш тўғрисида» яна бир Фармон қабул қилди. Бу Фармонга кўра, меҳнаткашлар депутатлари область Советлари ва Тошкент шаҳар Совети ижрокомлари план комиссияларининг баҳолар бўлимлари (группалари) шу ижрокомларнинг Баҳолар бўлимларига айлантирилди.

Айни вақтда Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети Давлат план комиссиясининг Баҳолар бўлимини Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг Баҳолар бўлимига айлантириш зарур деб топилди. Шу муносабат билан Қорақалпоғистон АССРда Автоном республика Министрлар Советининг Баҳолар бўлими тузилди.

Бу Фармонларни тасдиқлаш пайтида Ўзбекистон ССР Конституцияси (Асосий Қонуни)нинг Ўзбекистон ССР ҳукумати ва Қорақалпоғистон АССР ҳукумати составини ҳамда меҳнаткашлар депутатлари область ва район Советлари ижроия комитетларининг бўлим ва бошқармалари рўйхати белгилаб берилган 48, 68, 90 ва 93-моддаларига тегишли ўзгартишлар киритиш зарур бўлади.

Мазкур Фармонларни тасдиқлаш ва Ўзбекистон ССР Конституциясига тегишли ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги Қонунларнинг лойиҳалари сизларнинг муҳокамангизга ҳавола қилинади.

Ўтган вақт мобайнида яна бир қанча Фармонлар қабул қилиниб, Ўзбекистон ССР Жиноят кодексига тегишли ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди.

«ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг жиноят қонунлари Асосларига қўшимча ва ўзгартишлар киритиш тўғрисида» 1969 йил 11 июлда қабул қилинган СССР Қонунига асосланиб ва республикамиз жиноят қонунларини такомиллаштириш мақсадида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми 1970 йил 29 январда «Ўзбекистон ССР Жиноят кодексига қўшимча ва ўзгартишлар киритиш тўғрисида» Фармон қабул қилди. Бу Фармон билан маҳкумларни муддатидан илгари шартли равишда озод қилиш, рецидивист-жиноятчиларга қарши курашни кучайтириш ва ахлоқ тузатиш-меҳнат муассасаларида жазони ўташни тартибга солиш масалалари юзасидан янги нормалар белгилаб берилди.

ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикалар жиноят қонунлари Асосларининг 44^{1}-моддасига мувофиқ, Ўзбекистон ССР Жиноят кодекси жазодан муддатидан илгари шартли равишда озод қилиш ёки жазосини енгилроқ жазо билан алмаштириш мумкин бўлмаган маҳкумлар рўйхати белгилаб берилган 50^{1}-модда билан тўлдирилди. Ўзбекистон ССР Жиноят кодексининг 50-моддасига киритилган ўзгартишлар эса жазодан муддатидан илгари озод қилинишга тақдим этилиши учун жазосининг камида учдан икки қисмини ўташи шарт бўлган маҳкумлар доирасини кенгайтиришни кўзда тутади. Жиноят кодексининг 51-моддасида ўн саккиз ёшга етмасдан қилган жиноятлари учун ҳукм этилган шахсларни муддатидан илгари озод қилиш масаласини ҳам худди шу зайлда ҳал этиш кўзда тутилди.

Мазкур Фармонда озодликдан маҳрум қилинишга ҳукм этилган шахсларга қандай режим турини белгилаш тартиби баён этилган, алоҳида хавфли рецидивист деган тушунча аниқроқ қилиб берилган ва суд ҳукми билан кимлар алоҳида хавфли рецидивист деб танилиши асослаб берилган.

Бу Фармонга кўра Жиноят кодекси алоқа линияларини муҳофаза қилиш қоидаларини бузиш натижасида шаҳарлараро алоқа кабель линияси зарарланганн учун жавобгарликка тортишни кўзловчи 123^{2}-модда билан ҳам тўлдирилди.

Республикамиз дарёлари, кўлҳовузлари ва бошқа сув манбаларини ҳамда тупроқ ва атмосфера ҳавосини саноат корхоналаридан чиқадиган ва инсон соғлиғига зарарли бўлган тозаланмаган чиқиндилар билан ифлослантириш фактлари рўй бераётганлиги муносабати билан ушбу Кодексни ана шундай ҳатти-ҳаракатларни содир қилганлик учун жиноий жавобгарлик белгиловчи 215^{1}-модда билан тўлдириш зарур деб топилди. Бундай ҳаракатлар оғир оқибатларга олиб келган тақдирда қаттиқроқ жавобгарликка тортиш кўзда тутилди. Бундан ташқари, бу Кодекс ўрмонларда ва бошқа дарахтзорларда ғайри-қонуний тарзда дарахт кесганлик учун жиноий жавобгарликни кўзда тутган 182^{1}-модда билан тўлдирилди. Зикр қилинган ана шу Фармон билан Ўзбекистон ССР Жиноят кодексига яна бошқа ўзгартишлар ҳам киритилди.

(Давоми тўртинчи бетда).

ЮГОСЛАВИЯЛИК ҲУРМАТЛИ МЕҲМОН ШАРАФИГА

(Боши иккинчи бетда).

агрессияга қарши озодлик ва мустақиллик учун олиб бораётган курашини қўллаб-қувватлашга тааллуқлидир. Бу гап Европада хавфсизликни мустаҳкамлаш ишида муҳим қадам бўлиб қолиши мумкин бўлган умум Европа кенгашини чақириш масаласига тааллуқлидир. Югославия Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларнинг Будапешт мурожаатини ва ташқи ишлар министрларининг Прага баёнотини қўллаб-қувватлаб, кенгашни тайёрлашга ўзининг ижобий муносабатини билдирди ва биз тинчлик иши учун шу қадар катта аҳамиятга эга бўлган бу масалада мамлакатларимизнинг ҳамкорлик қилиши яхши натижалар беришига ишонамиз.

Барча тараққиёт кучларининг халқлар тинчлиги ва хавфсизлиги учун олиб бораётган курашида социалистик мамлакатлар етакчи роль ўйнамоқдалар. Шу сабабли уларнинг жипслиги ва бирлиги — бутун антиимпериалистик ва антимилитаристик фронтни мустаҳкамлашнинг жуда муҳим омилидир. Мамлакатларимизнинг янада яқинлашуви, ҳамма соҳаларда, халқаро сиёсат, экономика, маданий ҳамкорлик соҳаларида уларнинг ҳамкорлигини кенгайтириш жаҳон социалистик системасининг манфаатларига ҳамда мамлакатларимизда социалистик ва коммунистик қурилиш манфаатларига хизмат қилади.

Югославия Социалистик Федератив Республикасининг президенти ўртоқ Титонинг Совет Иттифоқига қилган визити яхши эсимизда, бу визит Совет — Югославия муносабатларини ва халқаро ишлардаги ҳамкорликни ривожлантиришга хизмат қилди. Ўртоқ Рибичич, сизнинг ҳозирги визитингиз ҳам айни шу мақсадларга хизмат қилади деб ишонч билдиришга ижозат бергайсиз.

А. Н. Косигин Совет Иттифоқи билан Югославия ўртасидаги ҳамжиҳатлик ва ишончни мустаҳкамлаш учун, ҳар томонлама самарали ҳамкорликни ривожлантириш учун, Совет ва Югославия халқлари ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлаш учун қадаҳ кўтарди.

Сўнгра Митя Рибичич нутқ сўзлади.

М. Рибичич ўз нутқининг бошида Совет Иттифоқига расмий визит билан келишга таклиф этилганлиги, самимий меҳмондўстлик билан кутиб олинганлиги учун миннатдорчилик билдирди.

Бу учрашув социалистик революциянинг улуғ стратеги ва мутафаккири В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги байрам қилинаётган йилда бўлиб ўтаётганлиги бизни айниқса мамнун этади, деди у сўзини давом эттириб. Бу байрам Югославияда ҳозирги замон шароитида социализм назарияси ва практикасини янада ижодий ривожлантиришнинг катта омили бўлди.

Бизнинг фикримизча, деди сўнгра М. Рибичич, дўстона Совет Иттифоқига қилган визитимиз, аввало, бизнинг кенг кўламдаги ҳамкорлигимизни таъкидлайди ҳамда айни вақтда бу ҳамкорликни ўзаро манфаатдорлик мавжуд бўлган ҳамма соҳаларда мустаҳкамлаш ва кенгайтириш, халқларимиз билан давлатларимиз ўртасидаги муносабатларни янада ривожлантиришнинг реал истиқболини белгилаб олиш имконини беради.

Жуда кенг миқёсдаги конструктив ва тенг ҳуқуқли халқаро ҳамкорлик учун очиқ бўлган социалистик давлат — Югославия СССРнинг бундан буён ҳам ўз халқаро алоқаларида катта ўрин олишини истайди. Бу нарса мамлакатларимиз халқларининг ҳақиқий ва ўзгармас манфаатларига мос бўлиб тушишига Югославия ғоят аминдир. Мамлакатларимиз ўртасида ҳамма соҳаларда — сиёсий, иқтисодий, илмий маданий, мудофаа соҳаларида ва бошқа соҳаларда ҳамкорлик ривожланиб бораётганлигини биз мамнуният билан таъкидлай оламиз.

Социалистик ва блокларга қўшилмаган мамлакат бўлган Югославия, деди у сўзини давом эттириб, тўла ўзаро ҳурмат асосида дўстлик ва тенг ҳуқуқлилик муносабатлари боғлашни истаган ҳамма мамлакатлар билан шундай муносабатлар ўрнатишга қаратилган актив сиёсатни ўтказиб келмоқда.

Бизнинг мамлакатимиз, деди М. Рибичич, аввало Европа мамлакатларининг ҳар томонлама тенг ҳуқуқли ҳамкорлиги учун актив курашмоқда. Ҳозир Европа мамлакатлари олиб бораётган музокараларни биз ижобий баҳолаймиз, чунки бу музокаралар Европа чегараларининг даҳлсизлигига ва хавфсизлигига кўмаклашувига ишонамиз. Шак-шубҳа йўқки, бу нарса Европадаги мустаҳкам тинчлик ва ҳамкорлик учун муҳим шарт бўлади. Иккала мамлакатимиз ҳукуматлари тарафдор бўлган ва ҳамма Европа давлатларининг тенг ҳуқуқли иштироки асосида Европа ҳамкорлиги ва хавфсизлигининг муҳим масалалари қараб чиқиладиган Европа кенгаши Европадаги муносабатлар ва хавфсизликнинг янги, стабиль системасини қуриш жараёнида олға томон қўйилган муҳим қадам бўлади, деб ҳам ҳисоблаймиз.

Исроилнинг қўшни араб мамлакатларига қарши агрессив сиёсати давом эттирилаётганлигининг натижаси бўлган Яқин Шарқдаги воқеаларнинг ривожи бизни жуда қаттиқ ташвишга солиб турибди. Бу районлаги тангликнинг шу тарзда ривожланиб бораётганлиги ва у тобора салбий ва таҳликали оқибатларга олиб бораётганлиги барча тинчликсевар кучларни активлаштиришни талаб қилади.

Вьетнам халқи ва Ҳинди-Хитойдаги бошқа халқларнинг адолатли, қаҳрамонона курашини биз аввал бошданоқ қўллаб-қувватлаб, бу халқлар билан ҳамкор бўлиб келмоқдамиз, деди М. Рибичич. АҚШ ва унинг иттифоқчиларининг қўшинларини шу мамлакатларнинг территориясидан ҳеч кечиктирмай олиб чиқиш йўли билан, Ҳинди-Хитой халқларининг ўз тақдирини ўзи ҳал этиш ҳуқуқини тан олиш йўли билангина бу райондаги тангликни бартараф қилишга эришиш мумкин бўлади.

Югославия бошқа актуал халқаро проблемаларнинг, чунончи, мустамлакачилик системасини тугатиш, қуролсизланиш ва шу сингари проблемаларнинг ҳал этилиши учун ҳам актив кураш олиб бормоқда.

Пировардида нотиқ бўлажак музокараларнинг фойдали бўлиб чиқишига яна бир марта ишонч билдирди ва совет халқини космосни ўзлаштиришдаги янги муваффақият билан табриклади.

М. Рибичич Совет Иттифоқининг ҳар томонлама ривожланиши ва тараққий этиши учун, совет раҳбарлари учун, халқлар ва мамлакатлар ўртасида муваффақиятли ҳамкорлик ва дўстлик учун, тинчлик ва социализм учун қадаҳ кўтаришни таклиф қилди.

А. Н. Косигин ва Митя Рибичич ўртоқларнинг нутқлари зўр эътибор бериб тингланди ва қарсаклар билан кутиб олинди.

Зиёфат самимий, дўстона вазиятда ўтди. (ТАСС).

«СОЮЗ-9» КОСМИК КЕМАСИ ПАРВОЗИНИНГ ДАСТЛАБКИ НАТИЖАЛАРИ

Давлат комиссиясининг якунловчи мажлиси

ЗВЕЗДНИЙ ГОРОДОК, 24 июнь. (ТАСС махсус мухбири Д. Дмитриев). Космонавт Андриян Николаев билан космонавт Виталий Севастьянов парвоздан кейин дам олиб, ўз кузатишлари ва таассуротларини умумлаштираётган самовий шаҳарчада бугун давлат комиссияси парвознинг дастлабки якунларига бағишланган якунловчи мажлис ўтказди. Космонавтлар бу мажлисда ўз таассуротлари ҳақида гапирдилар, ўтказилган экспериментлар тўғрисида ахборот бердилар. «Союз-9» космик кемасининг 18 кунлик парвози натижасида тўпланган илмий ва техникавий материалларни ишлаб чиқишнинг бундан буёнги тартиби муҳокама қилинди.

* * *

А. Г. Николаев ва В. И. Севастьянов парвоздан қайтиб келганларидан кейин шу куни биринчи матбуот конференциясини ўтказдилар. Улар информация агентликлари, марказий газеталар, радио ва телевидение вакиллари билан учрашдилар.

ЕР ЙЎЛДОШИ «МЕТЕОР» ПАРВОЗДА

1970 йил 23 июнда Совет Иттифоқида Ернинг метеорологик йўлдоши «Метеор» учирилди. Об-ҳаво оператив хизматида фойдаланиш учун зарур бўлган метеорологик ахборот олинишини таъминлаш — йўлдошни учиришдан кўзда тутилган асосий вазифадир.

Йўлдошга ўрнатилган аппаратлар нормал ишлаб турибди.

(ТАСС).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.25 — **Тошкент кўрсатади. Рус тилида:** 18.30 — Теледнгиликлар, 18.45 — Мультфильм, 18.55 — «Пропагандист», 19.25 — Музикали календарь. **Ўзбек тилида:** 20.30 — Теледнгиликлар, 20.45 — Тележурнал, 21.25 — **«Сирли моҳ»** (бадиий фильм), 22.40 — Шеърият муҳлисларига, 22.55 «ЎЗБЕКИСТОН ЧОРВАДОРИ».

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.55 — **Москва кўрсатади,** 19.00 — **Тошкент.** Ўқув кўрсатувлари, 20.00 — **Москва кўрсатади.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Қора лола — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 4 ва кеч 8 да), «ЧАЙКА», «СПУТНИК», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Қор қиз — «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Яшасин севги — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Сайҳа — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Джазда фақат қизлар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 2, 4 ва кеч 6, 9.45 минутда).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 8.40 минутда ва 10 яримда бошланади).

Қора лола — «ФЕСТИВАЛЬ», ТЕЛЬМАН номли.

Олтин соат — «ХИВА».

Хуана саргузаштлари — «РАКЕТА».

ЎЗБЕКИСТОН ССР САВДО МИНИСТРЛИГИ, «ЎЗБЕКБИРЛАШУВ» ва «УЗТОРГПОСРЕДКОНТОРА» «СОЮЗТОРГПОСРЕДКОНТОРА» БИЛАН БИРГАЛИКДА

1—3 июлда

ФАРҒОНА ШАҲРИДА

Ортиқча халқ истеъмоли товарларининг улгуржи савдоси бўйича кенгайтирилган

РЕСПУБЛИКА ЯРМАРКАСИНИ ЎТКАЗАДИ

Ярмаркага Иттифоқ республикалари саноат ташкилотлари, давлат, кооператив ҳамда улгуржи ва чакана савдо ташкилотларининг вакиллари таклиф қилинади.

Ярмарка Фарғона шаҳар, Калинин кўчаси, 2-уй, Кооператив техникумида ўтказилади.

Депутат Р. САХИБОЕВ докладининг давоми

(Боши учинчи бетда).

Жиноят қонунларини янада такомиллаштириш мақсадида ва бу қонунларни қўллаш тажрибасига асосланиб, республика Олий Совети Президиуми 1970 йил 26 февралда «Ўзбекистон ССР Жиноят кодексига қўшимча ва ўзгартишлар киритиш тўғрисида» яна бир Фармон қабул қилди.

Ўзбекистон ССР Никоҳ ва оила кодексининг фарзандликка бола олишнинг сир сақланиши тўғрисидаги нормаларига мувофиқ, бу Фармонда фарзандликка бола олувчининг ёки васийлик ва ҳомийлик органининг эркига қарши туриб, фарзандликка бола олишнинг сир сақланишини ошкор қилганлик учун жиноий жавобгарликка тортиш белгилаб қўйилди. Бундай ҳаракатлар ғаразгўйлик мақсадларида қилинса ёки оғир оқибатларга олиб келса, қаттиқроқ жавобгарликка тортиш кўзда тутилади.

Жиноятларни яширганлик учун жазо чоралари бериш кучайтирилиб, Ўзбекистон ССР Жиноят кодексининг 169-моддаси яширганлик учун жиноий жавобгарликка тортилишига олиб келувчи бир қатор оғир жиноятлар рўйхати билан тўлдирилди. Бундай жиноятлар рўйхатига: айбни оғирлаштирадиган ҳолатларда зўрлик билан номусга тегиш, баданга қасддан оғир шикаст етказиш, давлат ёки жамоат мулкини талон-торож қилиш каби оғир жиноятлар киритилди. Жиноятлар ҳақида хабар бермаганлик учун ҳам жиноий жазони кучайтириш кўзда тутилиб, бундай жиноятлар рўйхати бирмунча кенгайтирилди.

Республика қонунларида мурдани ҳақоратлаганлик учун қаттиқроқ жазо чораси қўлланиш кўзда тутилмаган эди, ваҳолонки бундай ножўя ҳаракатлар учраб турибди. Ана шу фактни ҳисобга олиб, мазкур Фармон билан Ўзбекистон ССР Жиноят кодексининг 222-моддасига тегишли қўшимча киритилди ва бунинг учун жиноий жазо белгиланди.

Шуни айтиш керакки, ҳозирги кунда ҳам бизда ижтимоий-фойдали меҳнат қилишдан бўйин товлаб, жамият учун хилоф тарзда текинхўрлик билан кун кечираётган ва дайдилик қилиб юрган айрим гражданлар бор. Жамиятга зарарли бўлган бундай унсурларга қарши курашни кучайтириш мақсадида 1970 йил 26 мартда «Ўзбекистон ССР Жиноят кодексига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида» яна бир Фармон қабул қилиниб, бу Фармонга биноан, жамият учун зарарли тарзда кун кўрувчи шахслар меҳнаткашлар депутатлари район (шаҳар) Совети ижроия комитетининг қарори билан ишга юборилгач, ишга кириб олмаса ва ишни узрсиз сабаблар билан ташлаб кетса ёки мунтазам равишда прогул қилиб келса ёхуд ички тартиб-қоидаларини бошқача тарзда бузиб, ижтимоий-фойдали меҳнат билан шуғулланишни сира истамаётганлигини кўрсатса, у ҳолда жиноий жавобгарликка тортилишлари лозимлиги белгилаб қўйилди. Бу Фармон билан, шунингдек, дайдилик ва тиламчилик қилиб юрганлик учун янада қаттиқроқ жазо тайинлаш белгиланди.

ССР Иттифоқи Олий Совети Президиумининг «Оз миқдорда валюта сотиб олганлик, сотганлик ва айирбош қилганлик ҳамда ажнабийлардан буюм сотиб олганлик учун жавобгарлик тўғрисида» шу йил 25 мартда қабул қилган Фармонига асосланиб, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми 1970 йил 29 апрелда «Ўзбекистон ССР Жиноят кодексини 175²-модда билан тўлдириш тўғрисида» Фармон қабул қилди.

Бу модда валюта ёки қимматдор қоғозларни оз миқдорда сотиб олиш, сотиш ва айирбошлаш, худди шундай ҳаракатлари учун бир йил мобайнида икки марта маъмурий жазога тортилган шахс томонидан содир қилинган тақдирда, жавобгарликка тортилишга сабаб бўлишини назарда тутади.

Ўзбекистон ССРнинг Жиноят—процессуал кодексига ҳам тегишли ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди.

Масалан, 1969 йил 11 июлда ССР Иттифоқи Олий Совети «Дастлабки қамоқ тўғрисидаги Низомни тасдиқлаш ҳақида» ҳамда «ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ахлоқ тузатиш меҳнат қонунлари Асосларини тасдиқлаш тўғрисида» Қонунлар қабул қилган эди. Ана шу Қонунларга мувофиқ, шунингдек Ўзбекистон ССР Жиноят кодексига қўшимчалар киритилганлиги муносабати билан республикамиз Олий Совети Президиуми 1970 йил 26 февралда «Ўзбекистон ССР Жиноят-процессуал кодексига қўшимча ва ўзгартишлар киритиш тўғрисида» Фармон қабул қилди.

Бу Фармонга кўра, мазкур Кодекс эҳтиёт чораси сифатида дастлабки қамоққа олиб туриш масалаларини тартибга солиб шахсларни дастлабки қамоқ камераларида сақлаб туриш тартиби ва муддатларини белгилаб берувчи махсус бўлим билан тўлдирилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг 1970 йил 26 март ва 29 апрелдаги Фармонлари билан республика Жиноят-процессуал кодексига: оз миқдорда валюта ва қимматдор қоғозлар сотиб олганлик, сотганлик ва айирбош қилганлик, шунингдек ишга жойлашиб олиш ва текинхўрларча кун кечиришни тўхтатиш ҳақидаги қарорларни бажаришдан қасддан бўйин товлаганлик тўғрисидаги ишлар юзасидан суриштирув ва дастлабки тергов олиб борилиши масаласига тааллуқли ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди.

СССР Олий Совети Президиумининг 1970 йил 25 мартда қабул қилган «Меҳнат низоларини кўриб чиқиш тартиби тўғрисидаги Низомга қўшимча киритиш ҳақида»ги Фармонига асосланиб, республика Олий Совети Президиуми шу йил 29 апрелда «Ўзбекистон ССР меҳнат қонунлари кодекси 171-моддасининг 13-иловасига қўшимча киритиш тўғрисида» Фармон қабул қилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми 1970 йил 26 мартда «Ижтимоий-фойдали меҳнатдан бўйин товловчи ва жамият учун зарарли, текинхўрларча кун кўрувчи шахсларга қарши курашни кучайтириш тўғрисида» Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг 1961 йил 17 майда чиқарган Фармонига ўзгартишлар киритиш ҳақида» ҳам Фармон қабул қилди.

Киритилган ана шу ўзгартишларга мувофиқ, Конституцияда белгиланган ўзининг энг муҳим бурчини, яъни ўз қобилиятига яраша ҳалол меҳнат қилиш бурчини бажаришни истамаётган, ижтимоий-фойдали меҳнатдан бўйин товлаб, жамият учун зарарли, текинхўрларча кун кўраётган меҳнатга лаёқатли вояга етган гражданлар уларнинг текинхўрларча кун кечиришига йўл қўйилмаслиги ҳақида ва ўн беш кун муддат ичида бирор ишга жойлашиб олиши зарурлиги тўғрисида расмий огоҳлантириб қўйиш учун ички ишлар органларига олиб келинадилар.

Ана шундай огоҳлантирувдан кейин ҳам меҳнат қилишдан бўйин товлаб, жамият учун зарарли, текинхўрларча кун кечирувчи шахслар меҳнаткашлар депутатлари район (шаҳар) Совети ижроия комитетининг қарорига биноан доимий истиқомат қилиб турган жойдаги районда ёки мазкур область доирасидаги бошқа жойларда жойлашган корхона (қурилиш)ларда ижтимоий-фойдали меҳнатга жалб этиладилар.

Ижтимоий-фойдали меҳнат қилишдан бўйин товловчи шахслар ишлашга юборилган корхона (қурилиш)ларнинг маъмурияти ва жамоат ташкилотлари уларни ишга жойлаштиришлари, бу шахслар билан тарбиявий иш олиб боришлари ва уларни ишлаб чиқариш коллективларида муқим ўрнашиб қолиши чораларини кўришлари зарур.

Бундай шахслар ишдан бўшатиладиган бўлсалар, корхона (қурилиш)ларнинг маъмурияти бу шахсларни ишга жойлаштириш тўғрисида қарор чиқарган меҳнаткашлар депутатлари тегишли Совети ижрокомини улар ишдан бўшашидан энг ками уч кун илгари бу ҳақда хабардор қилиб қўйиши зарур.

Жамиятга хилоф равишда кун кечираётган шахс меҳнаткашлар депутатлари район (шаҳар) Совети ижрокомининг ишга жойлашиб олиш ва текинхўрларча кун кечиришни тўхтатиш тўғрисидаги қарорини бажаришдан қасддан бўйин товлаб келган тақдирда, корхона (қурилиш) маъмурияти бундай шахсларни жиноий жавобгарликка тортиш масаласини ҳал қилиш учун бу ҳақда беш кунлик муддат ичида ички ишлар органларига хабар беради.

1970 йил 26 мартда қабул қилинган «Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг «Дайдиликка қарши курашни кучайтириш тўғрисида»ги Фармони иккинчи моддасини тўлдириш ҳақида»ги бошқа бир Фармон билан милиция органларига дайдилик қилиб юрган шахсларни прокурор санкцияси билан 30 кунгача ушлаб туриш ҳуқуқи берилди.

Бу Фармонларни тасдиқлаш ҳақидаги Қонун лойиҳалари Сизларга тарқатилган.

Депутат ўртоқлар!

Ўзбекистон ССР Олий Советининг олтинчи сессияси билан ҳозирги еттинчи сессияси ўртасидаги давр мобайнида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг тақдимига биноан, республика ҳукумати составида баъзи бир ўзгаришлар қилинди.

Жумладан, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг 1970 йил 27 мартдаги Фармони билан ўртоқ Тимофей Николаевич ОСЕТРОВ Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари қилиб тайинланди.

Шу билан бир вақтда ўртоқ Мирзамаҳмуд Мирзараҳмонович МУСАХОНОВ бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари вазифасидан озод қилинди.

1970 йил 16 январда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Анвар Марасулович ҚЎЧҚОРОВни Ўзбекистон ССР маданият министри қилиб тайинлаш тўғрисида Фармон чиқарди.

Ўша куни қабул қилинган бошқа бир Фармон билан ўртоқ Воҳид Йўлдошевич ЗОҲИДОВ Ўзбекистон ССР маданият министри вазифасидан озод қилинди.

Шу йил 29 январда республика Олий Совети Президиуми ўртоқ Малик АБДУРАЗЗОҚОВни Ўзбекистон ССР тайёрлаш министри қилиб тайинлаш тўғрисида Фармон қабул қилди.

Ўша кунги иккинчи бир Фармон билан Олий Совет Президиуми ўртоқ Муҳиддин Йўлдошевич ҚУРБОНОВни Ўзбекистон ССР ғалла маҳсулотлари ва аралаш озуқа саноати министри вазифасидан озод этди.

1970 йил 20 мартда эса Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Насриддин ТОЖИЕВни Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Баҳолар давлат комитетининг Раиси қилиб тайинлаш тўғрисида Фармон қабул қилди.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг мазкур Фармонларни тасдиқлаш тўғрисидаги Қарор лойиҳалари, шунингдек Т. Н. ОСЕТРОВ, А. М. ҚЎЧҚОРОВ, М. АБДУРАЗЗОҚОВ ва Н. ТОЖИЕВ ўртоқларнинг меҳнат ҳамда ижтимоий фаолияти тўғрисидаги справкалар сизларнинг ҳаммангизда бор.

Депутат ўртоқлар! Республика Олий Совети Президиуми баён қилинган Фармонлар юзасидан тегишли Қонунлар ва Қарорлар қабул қилишингизни сўрайди.

МУКОФОТЛАР МУБОРАК!

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

М. АББОСОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРда ХИЗМАТ КЎРСАТГАН САНЪАТ АРБОБИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Республикада тасвирий санъатни ривожлантиришдаги катта хизматлари учун А. Навоий номидаги Наманган область музикали драма ва комедия театрининг бош рассоми Муталлиф Аббосовга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. САХИБОЕВ.

1970 йил 25 июнь, Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Х. АЗИМОВА, М. ИСОМИДДИНОВ, Б. Х. УМИДЖОНОВ ва Ҳ. ЮСУПОВАЛАРГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРда ХИЗМАТ КЎРСАТГАН АРТИСТ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбек совет театр санъати соҳасидаги хизматлари ҳамда юксак ижрочилик маҳорати учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист» фахрий унвони берилсин:

Азимова Хосият — Сирдарё область музикали драма театрининг артисти.

Исомиддинов Маҳмуджон — А. Навоий номидаги Наманган область, музикали драма ва комедия театрининг артисти.

Умиджонов Ботир Ҳошимович — Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Радиоэшиттириш ва телевидение давлат комитети хор коллективининг бадиий раҳбари ва бош дирижёри.

Юсупова Ҳадия — С. Айний номидаги Бухоро область музикали драма ва комедия театрининг артисти.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. САХИБОЕВ.

1970 йил 25 июнь, Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Б. РАҲМАТУЛЛАЕВ ва Р. ТЕШАБОЕВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРда ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МАДАНИЯТ ХОДИМИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Маданият органларида узоқ йиллар ва самарали ишлаганлиги учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берилсин.

Раҳматуллаев Баширулло — Тошкент шаҳридаги А. С. Пушкин номли маданият ва истироҳат боғининг директори.

Тешабоев Раҳим — Тошкент шаҳридаги Ленин комсомоли номли маданият ва истироҳат боғининг директори.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. САХИБОЕВ.

1970 йил 25 июнь, Тошкент шаҳри.

ИЛҒОР НАЗОРАТЧИЛАР ТАҚДИРЛАНДИ

СССР Халқ контроли комитети халқ контроли органларида актив ишлаганлиги учун Ўзбекистон ССР халқ назоратчиларининг катта бир гуруҳини «СССР халқ контроли органларида актив ишлаганлиги учун» фахрий нишони ва Фахрий ёрлиқлар билан мукофотлади.

Яқинда республика Халқ контроли комитети раисининг ўринбосари С. Р. Рашидов Тошкент шаҳар ва области халқ контроли активларига мукофотларни тантанали вазиятда топширди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Совет ва хўжалик органларида узоқ йиллар самарали ишлаганлиги ҳамда туғилган кунига 50 йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига мувофиқ меҳнаткашлар депутатлари Самарқанд область Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари Ольга Петровна **Тераева** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

* * *

Ўзбек совет адабиётини ривожлантиришдаги катта хизматлари учун ва туғилган кунига 50 йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига мувофиқ ёзувчи Саид Аҳмад **Ҳусанхўжаев** (Саид Аҳмад) Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

* * *

Ўзбек совет адабиёти ва санъатини ривожлантиришдаги катта хизматлари учун ҳамда туғилган кунига 50 йил тўлиши муносабати билан ёзувчи Туроб **Тўлахўжаев** (Туроб Тўла) Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

А. С. ПУШКИН НОМЛИ БОҒДА

27, 28 июнда

(ЁЗГИ ТЕАТР)

ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ ХАЛҚ РАҚС «БАҲОР» АНСАМБЛИНИНГ КОНЦЕРТИ

Бадиий раҳбар Давлат ва Ҳамза мукофотларининг лауреати, СССР халқ артисти Мукаррама ТУРҒУНБОЕВА.

Концерт кеч соат 9 да бошланади.

Билетлар сотилмоқда.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ПАХТА ТОЗАЛАШ БЎЙИЧА МАХСУС КОНСТРУКТОРЛИК БЮРОСИГА

катта инженерлар ва инженер-конструкторлар, технологлар, техник конструкторлар ва технологлар.

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, 4-Тюльпановский проезди, 5 уй (1, 4, 41, 69, 74, 101 автобусларнинг «Консерва заводи» бекати)

Телефонлар 66-30-15, 66-30-14.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети аппарати партбюроси ва маҳаллий комитети Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бўлим мудири А. Султонхўжаевга онаси

Замирахон ТУРСУНХЎЖАЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этадилар.

Ўзбекистон ССР Олий суди коллективи Ўзбекистон ССР Олий судининг аъзоси

Кансеит АЛЖАНОВнинг

бевақт вафот этганлигини маълум қилади ва марҳумнинг оиласига чуқур таъзия билдиради.

Ўзбекистон ССР Социал таъминот министрлиги Республика миқёсидаги шахсий пенсионер, 1924 йилдан КПСС аъзоси

Худойберди АБДУСОАТОВнинг

вафот этганлигини маълум қилади ва марҳумнинг оиласига чуқур таъзия билдиради.

М. Қори Ёқубов номидаги Ўзбек Давлат филармонияси ва Ўзбек Давлат эстрадаси коллективи Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Э. Шукруллаева онаси

Сиддиқа ОМОНОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

ЖАНГОВАР ЁРДАМЧИЛАР

Лекторлик маҳорати мактабининг сўнгги машғулоти. Хонани тўлдириб ўтирган тингловчиларнинг аксарияти хотин-қизлар.

Таниқли адабиётшунос олима Музайяна Алавия «Дин ва хотин-қизлар» мавзуида лекция ўқимоқда. Машғулот тугашига ҳали бирмунча вақт бор.

— Лекторлик маҳорати мактаби ўз олдига турмуш маданияти ва ёшларни аҳлоқий тарбиялаш масалалари бўйича ўзбек тилида лекциялар ўқийдиган хотин-қиз лекторлар тайёрлаш вазифасини мақсад қилиб қўйган, —дейди лекторлик маҳорати мактабининг ректори доцент Ж. Хасанбоев. — Областимизнинг турли шаҳар ва қишлоқларидан келган тингловчилар бир йил ичида турмуш маданияти ва таълим-тарбияга оид мавзуларда лекция ва суҳбатлар тингладилар, саноат корхоналари, муассасаларга экскурсиялар уюштирдилар.

Сўнгги машғулот ҳам тугади. Қисқа муддатли танаффусдан кейин тингловчилар сиёсий маориф уйининг шинамгина безатилган хонасига тўпланишди. Бу ерда мактабни муваффақиятли тамомлаган хотин-қизларга лекторлик гувоҳномалари топшириш маросими бўлади.

Тантанани мактаб ректори ўртоқ Ж. Хасанбоев қисқача кириш нутқи билан очиб, сўзни Тошкент область партия комитети пропаганда ва агитация бўлими мудири Шомансур Тошпўлатовга беради.

— Лекторлик маҳорати мактаби ташкил этилганига икки йил бўлди. Сиздан олдин бу ерда таҳсил кўрган опа-сингилларингиз ҳозир областимизнинг турли шаҳар ва қишлоқлари, колхоз ва совхозлари, муассаса ва ташкилотларида хотин-қизлар орасида турмуш маданиятини юксалтиришда, мактаб ва оилада кенг тарбиявий ишлар олиб бормоқдалар,— дейди ўртоқ Тошпўлатов.— Ўйлаймизки, сизлар ҳам мактабда олган билим ва сабоқларингизни яшаб ёки ишлаб турган жойларда дадиллик билан ҳаётга татбиқ этасизлар, лекторларнинг энг яқин ёрдамчилари бўлиб қоласизлар...

Шундан сўнг сўзга чиққан Оққўрғон район партия комитети ходими Хусаинова, Калинин район мактаб ўқитувчиси Шоаҳмедова ва бошқалар барча тингловчилар номидан машғулотларни юқори савияда ва қизиқарли олиб борган ўқитувчиларга чин қалбдан ташаккур изҳор этадилар.

Тантана охирида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети инструктори ўртоқ М. Хўжаева Тошкент область партия комитети, «Билим» жамияти Тошкент область ташкилоти ташкил этган лекторлик маҳорати мактабини муваффақиятли тамомлаган хотин-қизларни қизғин табриклади.

Я. САЛИМОВ.

Редактор ўринбосари Р. УМАРОВ.

Г. 1676 Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС — 64697. Р. 04180